

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W ZIELONEJ GÓRZE

LZG.410.2.1.2024

Pan
Andrzej Kunt
Burmistrz Miasta Kostrzyn nad Odrą

Urząd Miasta w Kostrzynie nad Odrą
ul. Graniczna 2
66-470 Kostrzyn nad Odrą

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/093 – Zapobieganie bezdomności zwierząt domowych

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Kostrzynie nad Odrą, ul. Graniczna 2, 66-470 Kostrzyn nad Odrą, (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Kunt, Burmistrz Miasta Kostrzyn nad Odrą (dalej: Burmistrz) od dnia 7 maja 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: – Zbigniew Biedulski, wyznaczony do pełnienia funkcji Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą z dniem 4 kwietnia 2024 r. ¹ do czasu objęcia obowiązków przez nowo wybranego burmistrza ² (dalej: pełniący funkcję Burmistrza); – Andrzej Kunt, Burmistrz Miasta Kostrzyn nad Odrą, w okresie od 19 listopada 2002 r. do 22 marca 2024 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt. 2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonywaniem tych zadań.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2024, do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z uwzględnieniem faktów i dowodów wykraczających poza ten okres mających znaczenie dla badanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Delegatura NIK w Zielonej Górze
Kontroler	Katarzyna Smereczyńska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/14/2024 z 31.01.2024 r. oraz LZG/40/2024 z 8.05.2024 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Od dnia 23 marca 2024 r. do 3 kwietnia 2024 r. stanowisko Burmistrza nie było obsadzone.

² Wyznaczony przez Prezesa Rady Ministrów na podstawie art. 28f ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.), dalej: usg.

³ Komisarz Wyborczy w Gorzowie Wielkopolskim postanowieniem Nr 318/2024 z dnia 22 marca 2024 r. stwierdził wygaśnięcie z dniem 22 marca 2024 r. mandatu Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą z powodu zrzeczenia się mandatu przez ww.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Kostrzyn nad Odrą⁶, poza jednym wyjątkiem, terminowo opracowało programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt (dalej: *program opieki nad zwierzętami bezdomnymi* lub *Program*). Pozytywnie należy ocenić fakt, iż w celu zapobiegania bezdomności zwierząt jest wprowadziła plan znakowania psów oraz możliwość sterylizacji / kastracji kotów wolno żyjących. Programy zawierały obligatoryjne elementy wynikające z ustawy o ochronie zwierząt⁷ (dalej: *uoz*), określono w nich sposób wydatkowania środków oraz zasady i warunki, jakie należało spełnić, aby móc ubiegać się o sfinansowanie ze środków publicznych ww. zabiegów bądź opieki nad kotami wolno żyjącymi. W celu realizacji zadań określonych Programami Miasto zawarło także umowy w przedmiocie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, w ramach których realizowane było odławianie zwierząt bezdomnych i poszukiwanie dla nich właścicieli, ponadto zapewniło bezdomnym psom miejsce w legalnie działającym schronisku, powierzając realizację tego zadania *Fundacji Pro Animale dla Zwierząt w potrzebie* z siedzibą w Chorzynie (dalej: *Fundacja*). Jednak w obszarze planowania i organizowania zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt, NIK stwierdziło nieprawidłowości polegające na m.in.:

- uchwaleniu Programu na 2020 r., bez zachowania ustawowego terminu,
- niezapewnieniu w całym okresie objętym kontrolą bezdomnym kotom miejsca w schronisku,
- nieuwjęciu w Programach całorocznego dokarmiania kotów wolno żyjących, ograniczając to zadanie do okresu jesienno-zimowego,
- niedokonywaniu aktualizacji Programów, pomimo przekroczenia ponad ujęte w nich kwoty, faktycznych środków finansowych przeznaczonych na ich realizację;
- niezaktualizowaniu uchwały w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, pomimo wystąpienia stosownych przesłanek;
- zleceniu odławiania zwierząt lekarzom weterynarii, którzy nie posiadali wymaganych zezwoleń oraz niezamieszczeniu w zawartych z nimi umowach postanowień, o których mowa w § 5 ust. 2 pkt 1, 2, 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt⁸,
- nieuwzględnieniu w Raportach o stanie Miasta z lat 2019-2022 informacji o stanie realizacji programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz braku mierników realizacji zadań wskazanych w Programach w całym okresie objętym kontrolą,
- nieprzekazaniu protokolarnie działki 66/22 użytkowanej jako wybiegi dla psów przez prowadzącą schronisko Fundację.

Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt była zgodna z Programami, w szczególności dotyczyło to: opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym zapewnienia kotom domków, ich sterylizacji / kastracji, a także planu znakowania psów właścicielskich. Wszystkie zabiegi były w 100% finansowane przez Miasto, a wprowadzone Programami i umowami zasady

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: Miasto.

⁷ Z dnia 21 sierpnia 1997 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, ze zm.).

⁸ Dz.U. z 1998 r. Nr 116, poz. 753.

zapewniały rozliczalność poniesionych wydatków. W trakcie realizacji planu znakowania psów właścicielskich nastąpiło zmniejszenie liczby wylapywanych bezdomnych psów przekazywanych do schroniska - liczba ta w 2023 r. stanowiła 50% poziomu z 2019 r. Miasto publikowało na swoich stronach programy opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz informowało o sposobach postępowania ze zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach komunikacyjnych. Psy przebywające w schronisku były kastrowane/sterylizowane i znakowane, a informacje o ich oznakowaniu umieszczono w bazach danych zwierząt towarzyszących, zgodnie z postanowieniami umów. Miasto przeprowadzało również systematycznie kontrolę na miejscu w schronisku w Górzycy prowadzoną przez Fundację. Pomimo tego, NIK stwierdziła następujące nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań:

- w trakcie kontroli prawidłowości realizacji zadania powierzonego Fundacji, Miasto nie zweryfikowało danych w sprawozdaniach (część merytoryczna) w zakresie liczby adopcji, zwierząt przyjętych do schroniska, sposobu realizacji zadania w części dotyczącej współpracy z mediami w ramach prowadzenia poszukiwań nowych właścicieli i opiekunów dla zwierząt przebywających w schronisku. Miasto, odpowiedzialne za bezdomne zwierzęta pochodzące z jego terenu, nie zweryfikowało zasadności przenoszenia zwierząt do innych schronisk, ani nie uregulowało tego w umowie;
- Miasto nieterminowo przekazywało środki finansowe (dotację) na prowadzenie schroniska w Górzycy;
- nie prowadziło działań, o których mowa w Programach, zmierzających do znalezienia nowego właściciela bezdomnego zwierzęcia przekazanego do schroniska (strona internetowa);
- pomimo że Miasto w umowach z lekarzami weterynarii zastrzegło sobie kary umowne za brak reakcji na zgłoszenia konieczności podjęcia interwencji, nie wprowadziło adekwatnych mechanizmów kontroli w tym zakresie.

Podkreślenia wymaga fakt, że jeszcze w toku kontroli podjęto lub zadeklarowano działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Planowanie i organizowanie opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt

Opis stanu faktycznego

1.1 Miastu Kostrzyn nad Odrą (dalej: Miasto) w ramach trójstronnych porozumień została powierzona realizacja części zadania publicznego w zakresie zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami poprzez prowadzenie schroniska dla bezdomnych zwierząt w Górzycy. Stronami powierzającymi Miastu część własnego zadania była gmina Słubice oraz gmina Górzycy. Porozumienia obowiązywały w następujących okresach:

- 14.05.2019 r. – 31.12.2019 r.¹⁰;
- 9.01.2020 r. – 31.12.2021 r.¹¹;
- 17.03.2022 r. – 31.12.2023 r.¹²;

⁹ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Porozumienie z dnia 14 maja 2019 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2019 r. poz. 1454).

¹¹ Porozumienie z dnia 9 stycznia 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 211) oraz aneks nr 1 z dnia 8 lipca 2021 r. do porozumienia (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 1847).

¹² Porozumienie z dnia 17 marca 2022 r. (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2022 r. poz. 1049).

– 25.01.2024 r. – 31.12.2024 r.¹³.

W ramach ww. porozumień Miasto zobowiązało się do całodobowego nadzoru i utrzymania schroniska dla bezdomnych psów oraz do opieki nad bezdomnymi psami z terenu gmin objętych porozumieniem, a także przebywających w schronisku. Prowadzenie schroniska, zgodnie z porozumieniami, miało obejmować również obligatoryjną sterylizację i kastrację psów trafiających do schroniska i ich elektroniczne znakowanie poprzez wszczepienie chipów oraz bieżące rejestrowanie zachipowanych psów w Międzynarodowej Bazie Danych *Safe Animal*.

W całym okresie objętym kontrolą nieruchomości, na której zostało zlokalizowane schronisko w Górzycy (działka ozn. nr 66/21, obręb Górzycy)¹⁴ stanowiła współwłasność trzech ww. gmin: Miasta, gminy Słubice i gminy Górzycy. Wielkość udziału w nieruchomości wspólnej wynosiła: Miasto - 43%, gmina Słubice - 47% i gmina Górzycy - 10% i stanowiła podstawę ustalenia udziału gmin w finansowaniu zadania, objętego porozumieniami.

Ponadto, w 2018 r. gmina Górzycy zbyła na rzecz Miasta oraz gmin: Słubice, Ośno Lubuskie i Słońsk udziały w nieruchomości gruntowej (nr działki 66/22, obręb Górzycy) o pow. 6,0804 ha w celu realizacji zadania publicznego dotyczącego rozbudowy schroniska dla bezdomnych zwierząt. Pięć gmin stało się współwłaścicielami tej nieruchomości w następujących udziałach: Miasto 31%, gminy Górzycy, Słubice i Ośno Lubuskie po 20%, gmina Słońsk 9%¹⁵.

Schronisko w Górzycy w całym okresie objętym kontrolą prowadzone było przez *Fundację Pro Animale dla Zwierząt w potrzebie* z siedzibą w Charzynie, tj.:

- od 27 marca 2009 r. do 24 marca 2019 r. nieodpłatnie w ramach umowy nr 357/08,
- od 25 marca 2019 r. na podstawie umów o realizację zadania publicznego¹⁶ zawieranych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁷, w oparciu o które udzielano dofinansowania w formie dotacji.

(akta kontroli str. 5-27, 39-47, 50-57, 72-78, 105-133, 190-203, 274-288)

W latach objętych kontrolą Miasto wydatkowało na zapobieganie bezdomności zwierząt i opiekę nad zwierzętami bezdomnymi łącznie 1.126,3 tys. zł (w tym jako dotacje na prowadzenie schroniska 825,00 tys. zł), z tego w:

- 2019 r. – 143,2 tys. zł,
- 2020 r. – 180,6 tys. zł,
- 2021 r. – 262,9 tys. zł,
- 2022 r. – 207,2 tys. zł,
- 2023 r. – 230,5 tys. zł,
- 2024 r. (do dnia 31.03.2024 r.) - 101,9 tys. zł.

Wydatki roczne w 2023 r. były wyższe o 61% w porównaniu z wydatkami wykonanymi w 2019 r.

¹³ Podpisane przez strony, do czasu ukończenia czynności kontrolnych, tj. do dnia 21 maja 2024 r. nie zostało opublikowane w Dz. Urz. Woj. Lubuskiego.

¹⁴ Aktem notarialnym z dnia 11 kwietnia 2005 r. (Repertorium A 374/2005) Gmina Górzycy darowizną przekazała Miastu oraz Gminie Słubice udziały w części nieruchomości w zabudowanej schroniskiem dla zwierząt położonym na działce nr 66/21 o pow. 0,5060 ha. Zgodnie z księgą wieczystą nr GW1S/00024297/7 ww. nieruchomość stanowi współwłasność gmin: Górzycy (udział 104/1000), Słubice (469/1000) i Kostrzyn nad Odrą (427/1000).

¹⁵ Akt notarialny z 2 lipca 2018 r. (Repertorium A Nr 5062/2018). Zgodnie z księgą wieczystą nr GW1S/00018305/2 ww. nieruchomość stanowi współwłasność gmin: Górzycy (udział 90 /450), Słubice (90/450), Kostrzyn nad Odrą (140/450), Słońsk (40 /450), Ośno Lubuskie (90 /450).

¹⁶ OK.525.11.2019 z dnia 25.03.2019 r. (obowiązująca od 27.03.2019 do 15.06.2019 r.), OK.524.19.2019 z dnia 14.06.2019 r. (obowiązująca od 16.06.2019 do 31.12.2019), GK.1.524.30.2019 z 31.12.2019 r. (obowiązująca od 1.01.2020 do 31.12.2021), GK.524.1.2021 z 31.12.2021 r. (obowiązująca od 01.01.2022 do 31.12.2023), GK.524.1.2023 z dnia 29.12.2023 r. (obowiązująca od 1.01.2024 do 31.12.2025).

¹⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 571.

W kolejnych latach 2019-2023 Miasto wydatkowało odpowiednio na:

- wylapywanie i pobyt zwierząt w schronisku: 105,8 tys. zł; 131,7 tys. zł; 216,6 tys. zł, 155,8 tys. zł i 168,2 tys. zł¹⁸ - wzrost w 2023 r. o 59% w porównaniu do 2019 r.;
- zapobieganie bezdomności zwierząt (sterylizacja/kastracja kotów wolno żyjących oraz znakowanie psów właścicielskich): 13,1 tys. zł, 9,5 tys. zł, 12,3 tys. zł, 9,8 tys. zł i 21,1 tys. zł - wzrost o 61% w porównaniu do 2019 r.;
- opieka weterynaryjna nad psami (poza schroniskiem)¹⁹, kotami wolno żyjącymi i zwierzętami dzikimi: 17,9 tys. zł, 30,7 tys. zł; 29,6 tys. zł, 36,4 tys. zł i 39,3 tys. zł - wzrost o 119%;
- inne dotyczące kotów wolno żyjących (zakup karmy, domków dla kotów): 4,2 tys. zł, 7,3 tys. zł, 3,0 tys. zł, 3,5 tys. zł i 1,2 tys. zł; w 2023 r. wydatki te stanowiły 29% wydatków z 2019 r.;
- zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych: 2,2 tys. zł, 1,4 tys. zł, 1,4 tys. zł, 1,6 tys. zł i 0,7 tys. zł, co stanowiło w 2023 r. 32% wydatków z 2019 r.

Wzrost wydatków na zapobieganie bezdomności zwierząt i opiekę nad zwierzętami bezdomnymi był związany przede wszystkim z rosnącymi wydatkami na wylapywanie i pobyt zwierząt w schronisku (także ze względu na ich udział w wydatkach ogółem). W 2024 r. Miasto zaplanowało 245,8 tys. zł, w tym dotację na schronisko 160 tys. zł. Do dnia 31.03.2024 r. wydatkowano kwotę 101,9 tys. zł (w tym przekazano I transzę dotacji w wysokości 80 tys. zł), co stanowi 41,5% założonego planu.

(akta kontroli str. 289-290)

1.2. W okresie objętym kontrolą na terenie Miasta odłowiono łącznie 151 bezdomnych zwierząt (wyłącznie psy, nie wylapano żadnego bezdomnego kota); w poszczególnych latach 2019-2023: 39, 29, 28, 28, 19, a w I kwartale 2024 r. - osiem psów. Wszystkie zwierzęta zostały wylapane przez dwóch lekarzy weterynarii, z którymi Miasto zawarło umowy na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej. Ww. zobowiązali się m.in. na wezwanie odpowiednich służb (Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Urzędu Miasta) wykonać „interwencyjną usługę” polegającą w szczególności na zapewnieniu opieki zwierzęciu i przekazaniu go do schroniska lub oddaniu właścicielowi, po wypełnieniu *karty informacyjnej dotyczącej przeprowadzonej interwencji* według ustalonego umownie wzoru. Z kart informacyjnych dołączanych do faktur wynika, kto dokonał zgłoszenia, a także że faktycznie wylapywanie (określone jako „interwencja”) wykonywali ww. lekarze. Z dokumentacji tej wynika, że spośród wszystkich wylapanych psów:

- 63 psy zostały oddane właścicielom, w poszczególnych latach odpowiednio: 16, 17, 7, 11, 9 i 3 psy.
- 68 zostało przekazanych do schroniska, odpowiednio: 14, 10, 18, 16, 7 i 3 psy.
- 20 psów zostało wydanych przez weterynarzy do adopcji osobom fizycznym, odpowiednio: 9, 2, 3, 1, 3 i 2 psy.

Liczba bezdomnych psów w Mieście na koniec każdego roku 2019-2023 wynosiła: 33, 30, 31, 44, 34, a na koniec I kwartału 2024 r. - 40. Wszystkie bezdomne psy przebywały w schronisku w Górzycy.

Miasto nie rozróżniało kotów bezdomnych od kotów wolnożyjących. Opis zakresu opieki nad kotami został zamieszczony poniżej, w pkt 1.4.

¹⁸ W tym dotacja, odpowiednio: 100 tys. zł, 125 tys. zł, 210 tys. zł, 150 tys. zł, 160 tys. zł; udział w wysokości dotacji odpowiadał wysokości udziałów we własności nieruchomości (dz. nr 66/21), w oparciu o którą prowadzono schronisko, tj. Miasto – 43%, Gmina Słubice – 47%, Gmina Górzycy 10%.

¹⁹ W ramach opieki weterynaryjnej zapewniono zwierzętom badania podstawowe, odpchlenie, odrobaczenie, leczenie, szczepienia.

Z powyższych danych wynika, że z terenu Miasta w okresie objętym kontrolą było odławianych, coraz mniej zwierząt (psów)– liczba wylapań w 2023 r. stanowiła 50% poziomu z 2019 r., natomiast liczba zwierząt przebywających w schronisku w Górzycy utrzymywała się na stabilnym poziomie (103% poziomu z 2019 r.).

(akta kontroli str. 291, 295, 438-496, 530, 638-643)

Odnosnie realizacji Programów, w *Raportach o stanie Miasta za lata 2019-2022*²⁰, w części dotyczącej programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, wykazywano jedynie kwoty dotacji przyznanych Fundacji przez Miasto na prowadzenie schroniska, bez szczegółowego przedstawienia danych dotyczących stopnia osiągnięcia celów programu, według mierników realizacji zadań określonych w Programach. Poza danymi finansowymi dotyczącymi wykorzystania dotacji, *Raporty* nie zawierały żadnych informacji o stanie realizacji ww. Programów. Zgodnie z art. 28aa ust. 2 usg raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację programów. Ponadto, ani w *Raportach*, ani w żadnych innych dokumentach (np. Programach, czy procedurach kontroli zarządczej) przyjętych w Mieście, nie ustalono mierników realizacji zadań na poziomie produktów, jak i rezultatów – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 13.

W sprawie programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami w dniu 5.02.2024 r. wpłynęły interpelacje radnej, które dotyczyły:

- uchwały w sprawie wrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego, tj. kalkulowania wysokości dotacji przekazywanej Fundacji prowadzącej schronisko (m.in. pytania, czy kwota uzależniona jest od ilości przekazanych do schroniska psów, czy zależy od procentowego udziału gmin w nieruchomości, jaki udział finansowy w schronisku ma Fundacja, ile psów w latach 2022-2023 przekazano ze schroniska do adopcji, kto adoptował psy, czy były zachipowane, aby sprawdzić ich dalsze losy) – oznaczona jako interpelacja nr 1;
- kto wyznaczył kierownika schroniska na tę funkcję, czy był wymóg konkursu i kto ustalił wynagrodzenie - oznaczona jako interpelacja nr 2.

W dniu 16.02.2024 r. Burmistrz udzielił rzetelnej odpowiedzi, przy czym w zakresie adopcji, dokonał tego w oparciu o przedkładane przez Fundację sprawozdania z wykonania zadania publicznego.

W okresie objętym kontrolą nie wpływały do Urzędu skargi i wnioski dotyczące bezdomności zwierząt.

(akta kontroli, str. 296-300)

1.3. Burmistrz corocznie przygotowywał i przedstawiał Radzie Miasta (dalej: Rada), projekty Programów, które w niezmienionej postaci Rada przyjmowała²¹.

Przed przyjęciem programu opieki nad zwierzętami, każdorazowo ogłaszano konsultacje społeczne w przedmiocie treści projektu. Zarządzeniami²² określano

²⁰ <http://archiwum.kostrzyn.pl/attachments/article/8294/RAPORT%201-46%20za%202019-30.07.2020.pdf>, <http://kostrzyn.pl/aktualnosc-725-informacja-raport-o-stanie-miasta.html>, <http://www.kostrzyn.pl/aktualnosc-1451-raport-o-stanie-miasta-kostrzyn-nad.html>, <http://www.kostrzyn.pl/aktualnosc-1955-raport-o-stanie-miasta-kostrzyn-nad.html>, (dostęp 30.04.2024 r.)

²¹ Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2019 r. poz. 948 (uchwała RM nr VI/28/19 z 21 marca 2019 r.), Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2020 r. poz. 1730 (uchwała RM nr XVII/108/20 z 25 czerwca 2020 r.), Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2021 r. poz. 701 (uchwała RM nr XXIV/154/21 z 18 marca 2021 r.), Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2022 r. poz. 679 (uchwała RM nr XXXV/218/22 z 24 marca 2022 r.), Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2023 r. poz. 805 (uchwała RM nr XLV/286/23 z 9 marca 2023 r.), Dz. Urz. Woj. Lubuskiego z 2024 r. poz. 1081 (uchwała RM nr LV/380/24 z 21 marca 2024 r.).

²² Podjęcie konsultacji społecznych z inicjatywy Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą w przedmiocie projektu Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą zostało ogłoszone następującymi Zarządzeniami Burmistrza: nr 12/2019 z dnia 9 stycznia 2019 r., nr 9/2020 z dnia 16 stycznia 2020 r., nr 20/2021 z dnia 28 stycznia 2021 r., nr 24/2022 z dnia 21 lutego 2022 r., nr 34/2023 z dnia 23 stycznia 2023 r. oraz nr 25/2024 z dnia 22 stycznia 2024 r.

termin przeprowadzenia konsultacji²³, a ich wykonanie zostało powierzone Naczelnikowi Wydziału Gospodarki Komunalnej i Lokalowej (dalej *Wydział GKiL*). W okresie objętym kontrolą nikt nie zgłosił wniosków, co do treści projektów Programów.

Projekty Programów, w oparciu o art. 11a ust. 7 uoz, terminowo (do 1 lutego każdego roku) były przekazywane do zaopiniowania właściwym podmiotom, tj. Zarządowi Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami w Gorzowie Wlkp. (dalej: TOZ), Fundacji Pro Animale dla Zwierząt w potrzebie z siedzibą w Charzynie, Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Gorzowie Wlkp. (dalej: PLW) oraz Kołu Łowieckiemu „Celuloza” w Kostrzynie nad Odrą. W ustawowym 21-dniowym terminie opinie każdorazowo przysyłał: TOZ (bez uwag) oraz PLW, który projekty Programów na lata:

- 2019-2020 zaopiniował negatywnie, w uzasadnieniach przedkładanych Radzie podano, że są zaopiniowane z uwagami, co szerzej zostało omówione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 1,
- 2021-2022 zaopiniował pozytywnie z uwagami,
- 2022-2024 zaopiniował pozytywnie nie wnosząc żadnych uwag.

Negatywna opinia PLW z lat 2019-2020 oraz uwagi w latach 2021 i 2022 r. dotyczyły:

- odnośnie uzasadnienia wprowadzonego w Programach „interwencyjnego odbioru zwierząt przez lekarzy weterynarii” (brak ofert na odławianie bezdomnych zwierząt) – PLW wskazał, że należałoby rozpatrzyć przyczyny takiej sytuacji, a z powodu braku wskazania ww. należy przyjąć, że m.in. rozdział 2 (zapewnienie bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt), rozdział 4 (odławianie bezdomnych zwierząt), rozdział 5 (sterylizacja lub kastracja bezdomnych zwierząt w schronisku dla zwierząt) pozostają zapisami, które nie zostaną zrealizowane, ponieważ możliwość zgłoszenia do Straży Miejskiej, czy Urzędu Miasta faktu o bezdomnym zwierzęciu i podpisana umowa ze schroniskiem nie gwarantują, że zwierzę bezdomne zostanie w nim umieszczone, a co za tym idzie inne punkty z projektu nie zostaną zrealizowane (2019, 2020) - wprowadzono do Programów od 2021 r.;
- braku w rozdziale 10 dotyczącym sposobu postępowania ze zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach drogowych, punktu 3, do którego odwoływały się postanowienia dotyczące „interwencyjnego odbioru zwierząt przez lekarzy weterynarii, o których mowa w rozdz. 10 pkt 3” (2019, 2020); *należy wprost wskazać, kto wylapuje zwierzęta, a więc określić, że będą to lekarze weterynarii, powinno być to na tyle jasne, by mieszkaniac wiedzieli, gdzie się zgłosić po swoje zwierzę* (2021) - do Programów od 2022 r. wprowadzono prawidłowe odwołanie do rozdz. 10 pkt 2 Programów tym samym wskazując na lekarzy weterynarii;
- braku wskazania sposobu rozliczania schroniska z wykonywanych zadań z wylapywania zwierząt, zaopiekowania w schronisku, wykonywania zabiegów i informowania o możliwej adopcji zwierząt odłowionych z Miasta (2019, 2020) – stosowne postanowienia wprowadzono do Programów od 2021 r.;
- niewskazania miejsca umieszczenia zwierząt, które pozostają bez opieki przez okres jednego miesiąca (2020) - wprowadzono do Programów od 2021 r.;
- braku uzależnienia uśmiercania ślepego miotu od przyprowadzenia przez opiekuna samicy, od której miot pochodzi na zabieg sterylizacji (2021) - wprowadzono do Programów od 2022 r.;
- braku podpisanej umowy z gospodarstwem rolnym (2019, 2020) - wprowadzono do Programów od 2021 r.;

²³ Od 29 stycznia do 18 lutego 2021 r., od 27 stycznia do 16 lutego 2022 r., od 24 stycznia do 14 lutego 2023 r., od 23 stycznia do 6 lutego 2024 r.

- braku uregulowania skierowań dla opiekunów kotów wolno żyjących w przypadku działań niezbędnych dla ratowania życia tych zwierząt, co stanowi utrudnienie w niesieniu pomocy kotom (2020) – wprowadzono do Programów od 2021 r.;
- dokarmiania kotów ograniczonego tylko do sezonu jesienno-zimowego (2020, 2021, 2022) – nie wprowadzono do Programów obowiązujących w okresie objętym kontrolą;
- braku postanowień, w sprawie opieki i interwencji w przypadku udziału w wypadkach zwierząt dzikich potrzebujących interwencji lekarza weterynarii i ewentualnej hospitalizacji (2020), nie przewidziano dalszego postępowania z ww. zwierzętami (2021) – wprowadzono do Programów od 2022 r.

Z powyższego wynika, że za wyjątkiem uwagi dotyczącej dokarmiania kotów wolno żyjących, uwagi PLW były uwzględniane, lecz nie następowało to w Programie, którego projekt podlegał opiniowaniu, a dopiero w kolejnych latach.

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił, że uwagi PLW dotyczące całorocznego dokarmiania kotów wolno żyjących nie uwzględniano ze względu na ograniczenia finansowe, które w dużej mierze przeznaczano na leczenie kotów, aby zapobiec rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych (szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 4). W przypadku uwzględniania uwag do projektów Programów w kolejnych latach pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *po zapoznaniu się z uwagami i przeprowadzeniu ich szczegółowej analizy stwierdzono, że ich realizacja możliwa będzie dopiero w roku następnym.*

(akta kontroli str. 301-370)

Burmistrz zapewnił terminowe podjęcie uchwał (zgodnie z art. 11a ust. 1 i 6 uoz, do 31 marca danego roku), oprócz 2020 r., kiedy uchwała została podjęta w dniu 25 czerwca 2020 r., co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 2.

(akta kontroli str. 395-397, 762-772)

Programy opieki nad bezdomnymi zwierzętami obejmowały obligatoryjne zadania gminy, o których mowa w art. 11a ust. 2 uoz, przy czym w zakresie zadania określonego w:

- art. 11a ust. 2 pkt 1 uoz, tj. zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt – w Programach wskazano schronisko nieprzyjmujące bezdomnych kotów, tym samym w całym okresie objętym kontrolą Miasto nie zapewniało bezdomnym kotom miejsca w schronisku, ani nie zawarło umowy z podmiotem prowadzącym takie schronisko;
- art. 11a ust. 2 pkt 2 uoz, tj. opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmiania – w Programach wskazano na takie dokarmianie w okresie od 15 października do 15 marca (Programy na lata 2019-2023) / do 15 kwietnia (Program na 2024 r.); tym samym zadanie to nie miało całorocznego charakteru, na co zwrócił również uwagę PLW;
- art. 11a ust. 2 pkt 7 uoz, tj. wskazania gospodarstwa rolnego w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich – w Programach na lata 2019-2020 wskazano takie gospodarstwo, z warunkiem, że „umowa na realizację tego zadania zawarta zostanie w razie zaistnienia takiej konieczności”, w latach 2019-2020 nie zawarto umowy/porozumienia z gospodarstwem rolnym zapewniającym miejsca dla zwierząt gospodarskich;

o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3-5.

(akta kontroli str. 392-409)

W Programach ujmowano także plan znakowania właścicielskich psów, a w ramach opieki nad kotami wolno żyjącymi – ich sterylizację / kastrację (zadania fakultatywne). Sposób realizacji zadań określonych w Programach został skonkretyzowany, m.in.

opiekun kota wolno żyjącego zobowiązany był złożyć deklarację społecznego opiekuna kotów, z określeniem miejsc przebywania kotów oraz formy pomocy, a ubiegający się o sterylizację/kastrację takich kotów - złożyć oświadczenie o zapewnieniu opieki pozabiegowej, uzyskać skierowanie Burmistrza na taki zabieg, według określonych wzorów, a także wykazać, że opiekuje się co najmniej trzema kotami.

Określono również wzór formularza zgłoszenia do międzynarodowej bazy danych *Safe Animal*, którego wypełnienie przez właściciela psa i przekazanie go do lecznicy przeprowadzającej zabiegi znakowania jest warunkiem ich nieodpłatnego wykonania. W zakresie adopcji, w Programach ustalono wzór umowy, z której wynikało, że umowy adopcyjne psa/kota zawierane są pomiędzy dotychczasowym opiekunem społecznym lub lekarzem weterynarii a osobą adopcyjną, jednocześnie w treści Programów wskazano, że Miasto lub podmiot prowadzący schronisko zawiera z osobą dokonującą adopcji umowę adopcyjną. Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 6.

(akta kontroli str. 375-409)

W Programach określono wysokość środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposób wydatkowania tych środków, zgodnie z art. 11a ust 5 uoz, za wyjątkiem środków przeznaczonych na zapewnienie miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich - szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 7.

(akta kontroli str. 392-409)

W Programach ustalono następujące środki finansowe na realizację zadań określonych programem:

- na 2019 r. – 170,5 tys. zł - takie same wydatki zaplanowano w budżecie: w rozdz. 01022²⁴ - 0,5 tys. zł, w rozdz. 90013²⁵ § 4300²⁶ - 165,0 tys. zł, w rozdz. 90095²⁷ – 5,0 tys. zł); poniesiono wydatki wyniosły 143,2 tys. zł,
- na 2020 r. – 170,7 tys. zł - takie same wydatki zaplanowano w budżecie w rozdz. 01022 w kwocie 0,7 tys. zł, w rozdz. 90013 § 4300 – 165 tys. zł, rozdz. 90095 – 5 tys. zł; następnie w rozdz. 90095 zwiększono budżet o kwotę 15 tys. zł na wniosek z 15.10.2020 r., jednak Program nie uległ zmianie; wydatki wykonane stanowiły 180,6 tys. zł;
- na 2021 r. – 184,5 tys. zł - w takiej wielkości zaplanowano wydatki w budżecie w: rozdz. 01022 - 0,7 tys. zł, w rozdz. 90013 § 4300 – 180,3 tys. zł, rozdz. 90095 – 3,5 tys. zł; następnie budżet zwiększono w rozdz. 90013 w § 4300 na podstawie wniosków z 19.05.2021 r i 28.10.2021 r. - po 10 tys. zł, a w § 2360 – o kwotę 60,0 tys. zł, tj. najpierw o 25,8 tys. zł w dniu 30.09.2021 r.²⁸, później 34,2 tys. zł w dniu 16.11.2021 r.²⁹ tytułem zwiększenia dotacji na działalność schroniska; Program nie uległ zmianie; wydatki wykonane wyniosły 262,9 tys. zł;
- na 2022 r. – 194,2 tys. zł - w takiej wielkości zaplanowano wydatki w budżecie w rozdz. 01022 - 0,7 tys. zł, w rozdz. 90013 - 190,0 tys. zł i rozdz. 90095 - 3,5 tys. zł; następnie w rozdz. 90013 § 4300 budżet zwiększono na podstawie wniosku z 28.09.2022 r. o 10 tys. zł uzasadnianego „zwiększeniem zgłoszeń bezdomnych

²⁴ Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt oraz badania monitoringowe pozostałości chemicznych i biologicznych w tkankach zwierząt i produktach pochodzenia zwierzęcego.

²⁵ Schronisko dla zwierząt.

²⁶ Zakup usług pozostałych, zadanie 1. wyłapywanie bezpańskich psów, pomoc weterynaryjna bezdomnym zwierzętom, sterylizacja bezdomnych zwierząt.

²⁷ Pozostała działalność.

²⁸ Zarządzenie nr 161/2021 Burmistrza Miasta Kostrzyn nad Odrą z dnia 30 września 2021 r. w sprawie zmian w Budżecie Miasta Kostrzyn nad Odrą na 2021 rok – przeniesienie między rozdziałami i paragrafami oraz uruchomienie rezerwy.

²⁹ Uchwała XXX/192/21 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą z 16.11.2021 r.

kotów, wymagających interwencji lekarza weterynarii konieczne jest zwiększenie środków na zadaniu 900.90013.4300.1³⁰; wydatkowano łącznie 207,2 tys. zł;

- 2023 r. – program 203,7 tys. zł - w takiej wielkości zaplanowano wydatki w budżecie w rozdz. 01022 – 0,7 tys. zł, w rozdziale 90013 – 200,5 tys. zł, rozdz. 90095 – 2,5 tys. zł, następnie w § 4300, plan zwiększono na podstawie wniosku z 11.08.2023 r. o 5 tys. zł³¹ i 29.08.2023 r. o 10 tys. zł³²; poniesione wydatki 230,5 tys. zł.

Tym samym pomimo zwiększających się wydatków na zadania objęte Programami na lata 2020-2023 nie dokonywano ich aktualizacji w zakresie środków finansowych przeznaczonych na realizację Programów - szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt. 8.

(akta kontroli str. 392-417)

1.4. Burmistrz podejmował działania służące zapewnieniu opieki nad kotami wolno żyjącymi, w Programach w odniesieniu do tych kotów przewidziano:

- dokarmianie w okresie od 15 października – do 15 marca (w latach 2019-2023) a od roku 2024 od 15 października do 15 kwietnia (opis powyżej);
- zakup domków dla kotów;
- nieodpłatną opiekę weterynaryjną chorym i poszkodowanym w przypadku zdarzeń drogowych;
- nieodpłatne zabiegi sterylizacji i kastracji;
- usypianie ślepych miotów, od 2022 r. uzależnionego od przyprowadzenia przez opiekuna samicy, od której miot pochodzi na zabieg sterylizacji;
- opublikowanie na stronie internetowej www.kostrzyn.pl apelu do mieszkańców o zachowanie humanitarnej postawy w stosunku do kotów wolno żyjących.

Natomiast w odniesieniu do kotów bezdomnych nie zapewniono im miejsca w schronisku, przewidując w Programach tylko dokonywanie adopcji kotów przez opiekunów społecznych lub lekarza weterynarii (zgodnie z wzorami umów adopcyjnych). Odnośnie opieki nad kotami bezdomnymi opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3.

(akta kontroli str. 375-391, 392-409)

1.5. Uchwałą Rady nr XL/306/10 z 11 marca 2010 r.³³, zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (dalej: ustawa o utrzymaniu czystości)³⁴ zostały określone wymagania jakie powinien spełnić przedsiębiorca ubiegający się o zezwolenie na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt. W uchwale tej wskazano jako miejsce przekazania wylapanych bezdomnych zwierząt schronisko, które przyjmowało tylko bezdomne psy oraz zobowiązano przedsiębiorcę prowadzącego schronisko do spełnienia wymagań wynikających z nieobowiązujących od 27.01.2023 r. przepisów - szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 9.

(akta kontroli str. 418)

³⁰ Zwiększenia w rozdziale 90013 Schronisko dla zwierząt, § 4300 pochodziły ze zmniejszenia rozdziału 90015 Oświetlenie ulic, placów i dróg, § 4270 Zakup usług remontowych.

³¹ Zwiększenie po stronie dochodów w dziale 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska, rozdział 90001 Gospodarka ściekowa i ochrona wód, co umożliwiło zwiększenie po stronie wydatków środowiska m. in. rozdział 90013 90013 Schronisko dla zwierząt, § 4300 Zakup usług pozostałych 1 Wylapywanie bezpańskich psów, pomoc weterynaryjna bezdomnym zwierzętom, sterylizacja bezdomnych zwierząt.

³² Zwiększono po stronie wydatków w ramach działu 900 Gospodarka komunalna i ochrona środowiska m. in. rozdział 90013 90013 Schronisko dla zwierząt, § 4300 Zakup usług pozostałych 1 Wylapywanie bezpańskich psów, pomoc weterynaryjna bezdomnym zwierzętom, sterylizacja bezdomnych zwierząt.

³³ W sprawie określenia wymagań jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego 2010 r. nr 37, poz. 544).

³⁴ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 1469, ze zm.)

Burmistrz nie prowadził w formie elektronicznej ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń (art. 7 ust. 6b ustawa o utrzymaniu czystości). Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że *odnośnie ewidencji udzielonych i cofniętych zezwoleń w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, a także grzebowisk i spalarni, zwłok zwierzęcych i ich części nie jest publikowana z uwagi na brak wpisów.*

Od 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych³⁵ Miasto nie wydawało zezwoleń na prowadzenie schroniska, ani na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (odławianie zwierząt). W tym okresie nie obowiązywały żadne zezwolenia wcześniej wydane.

Fundacja prowadząca międzygminne schronisko jako organizacja pożytku publicznego, niebędąca przedsiębiorcą, nie musiała posiadać zezwolenia na jego prowadzenie, wydanego przez wójta gminy Górzycy, na terenie, której położone było schronisko. Zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami nie posiadali natomiast lekarze weterynarii wskazani w Programach. Lekarze weterynarii interwencyjnie odławiali i przewozili psy bez wymaganego zezwolenia na prowadzenie na terenie Miasta działalności, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości, co było niezgodne z art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej³⁶ - szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 10.

(akta kontroli str. 39-288, 656-659)

1.6. W latach 2019-2024 w odpowiedzi na coroczne zapytania ofertowe na *Wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą*³⁷, zamieszczone na <https://platformazakupowa.pl>, nie wpłynęła żadna oferta³⁸. Jak wskazano w Programach była to przyczyna realizacji interwencyjnego odbioru zwierząt, przez lekarzy weterynarii.

Zgodnie z zapytaniami ofertowymi oszacowano, że rocznie wyłapaniu będzie podlegać szacunkowo 10 bezdomnych zwierząt, podczas gdy w kolejnych latach liczba tylko wyłapanych psów wynosiła: w 2019 r. – 39, w 2020 r. – 29, w 2021 r. – 28, w 2022 r. – 28, w 2023 r. – 19, w I kw. 2024 r. – osiem psów.

W latach 2019-2024 lekarze weterynarii przewieźli do schroniska 71 psów, z tego w 2019 r.-14, 2020 r. -10, 2021 r.-18, 2022 r.-16, 2023 r.-7, 2024 r.- sześć.

W sprawie oszacowania wartości zamówienia w oparciu o liczbę 10 zwierząt podlegających wyłapaniu (informacja ta podana w dokumentacji zapytania), podczas gdy rocznie wyłapywano z terenu Miasta kilkakrotnie większą ich liczbę (wskazane powyżej). Burmistrz wyjaśnił, iż *przy szacowaniu uwzględniono sytuacje, w których psa podjęto, jak również fakt, że pojedyncze psy podejmowano w różnych terminach nie zaś w jednym określonym okresie czasu, a ponadto część z nich posiadała właścicieli. Właściciele zwierząt uprzedzeni o dacie prowadzenia wyłapywania prawdopodobnie nie wypuściliby ich bez opieki. Tak więc w naszej ocenie, przy interwencyjnym wyłapywaniu psów nie zostałoby odłowionych więcej jak 10.*

Niska wartość szacunkowa zadania mogła wpływać na brak zainteresowania potencjalnych wykonawców świadczeniem tych usług.

(akta kontroli str. 295, 419-437, 638-643, 686-692)

³⁵ Tj. do dnia 21 maja 2024 r.

³⁶ Dz.U. z 2021 r. poz. 679, ze zm.

³⁷ Zamówienia na realizację usług w danym roku (z terminem realizacji do końca roku), których wartość nie przekraczała równowartości kwoty 30 tys. euro.

³⁸ Oferty publikowane były na stronie <https://platformazakupowa.pl/transakcja/185383>, <https://platformazakupowa.pl/transakcja/294230>, <https://platformazakupowa.pl/transakcja/416096>, <https://platformazakupowa.pl/transakcja/563354>, <https://platformazakupowa.pl/transakcja/716894>, <https://platformazakupowa.pl/transakcja/871492> (dostęp: 7.05.2024 r.).

Umowy z lekarzami weterynarii (Tomasz Bil, Karolina Kalwa) zostały zawarte przed ogłoszeniem na platformie zakupowej zapytania ofertowego pn. *Wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą*, w zakresie usług, które miały być świadczone w latach 2019, 2021-2024.

Z umów tych wynikało, że „w ramach całodobowej opieki weterynaryjnej wykonawca zobowiązuje się na wezwanie odpowiednich służb (Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej, Urzędu Miasta) wykonać interwencyjną usługę polegającą w szczególności na zapewnieniu opieki zwierzęciu i przekazaniu go do schroniska lub oddaniu właścicielowi”, po wypełnieniu karty informacyjnej dotyczącej przeprowadzonej interwencji według ustalonego umownie wzoru. Zgodnie z cennikiem stanowiącymi załączniki do tych umów usługi obejmowały m.in. wyjazdy interwencyjne na zgłoszenia ww. służb, podjęcie zwierzęcia i przewiezienie do miejsca, w którym zwierzę będzie przetrzymywane, a także przewiezienie zwierzęcia do schroniska w Górzycy³⁹. Z zawartych umów (cenników) wynikało, że w 2019 r. miały być świadczonych odpowiednio: 60 i 14 takich usług, w 2020 r. - 34 i 8, w latach 2021 - 2023 po 44 i 12 rocznie, w 2024 r. 50 i 14.

Tym samym umowy dotyczące świadczenia usług w latach 2019, 2021-2024 zostały zawarte przed opublikowaniem zapytania ofertowego lub przed upływem terminu składania ofert na wyłapywanie bezdomnych zwierząt przez potencjalnych wykonawców, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 11*.

Zgodnie z wewnętrznymi regulaminami zamówień publicznych, ze względu na szacunkową wartość zamówienia nie stosowano ustawy prawo zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 438-496)

1.7. Według Programów odławianie bezdomnych zwierząt miało charakter interwencyjny i wykonywane było **na** podstawie zgłoszeń mieszkańców Miasta, po wcześniejszym sprawdzeniu ich zasadności i dokonaniu weryfikacji m. in. poprzez przeprowadzanie wywiadów środowiskowych przez Straż Miejską. Po weryfikacji i sprawdzeniu zasadności zgłoszenia poszukiwany był właściciel. Jak wyjaśnił Komendant Straży Miejskiej: *Po przyjęciu zgłoszenia telefonicznego, ustnego lub mailowego strażnicy udawali się na miejsce celem potwierdzenia zgłoszenia, a następnie podejmowali czynności, w zależności od charakteru sprawy, np. zwierzę ranne, bezdomne, martwe.*

W przypadku padłego zwierzęcia (dużego) w pasie drogowym miejsce, w którym leży zwierzę jest zabezpieczane i wzywana jest firma, która usuwa padłe zwierzęta.

W przypadku, gdy zwierzę leży na poboczu, przypadek zgłaszany jest od razu firmie usuwającej padłe zwierzęta z terenu miasta (zazwyczaj telefonicznie).

W przypadku ранного zwierzęcia domowego, gospodarskiego wzywamy weterynarza, który dalej przejmuję zwierzę i się nim opiekuje. W miarę możliwości staramy się ustalić właściciela, rozpytujemy okolicznych mieszkańców, świadków zdarzenia, czy mogą wskazać ewentualnego właściciela.

W przypadku zwierzęcia biegającego, próbujemy ustalić właściciela. Kiedy jest to niemożliwe lub nie da się ustalić powiadamiamy lekarza weterynarii na okoliczność odłowienia psa. Straż Miejska nie dysponuje odpowiednim sprzętem do wyłapywania zwierząt ani pojazdem (dysponujemy tylko samochodem osobowym) ani nie ma uprawnień do odławiania zwierząt.

(akta kontroli str. 392-409, 644-649)

³⁹ Także opieka nad psami i kotami do 7 dni (przy czym o fakcie pobytu kota powyżej 7 dni, który wymaga leczenia bezzwłocznie należy poinformować zamawiającego)

Zgodnie z umowami corocznie dwóch lekarzy weterynarii (oddzielnie tygodnie parzyste i nieparzyste) zobowiązali się wykonać interwencyjną usługę polegającą w szczególności na:

- udzieleniu pomocy lekarskiej rannemu zwierzęciu (np. podczas wypadku), a w przypadku konieczności dokonać eutanazji,
- zapewnieniu opieki zwierzęciu i przekazaniu go do schroniska lub oddaniu właścicielowi.

Zgodnie z cennikiem stanowiącymi załączniki do tych umów usługi obejmowały „wyjazdy interwencyjne na zgłoszenia Urzędu Miasta, Straży Miejskiej, Policji, itp., podjęcie zwierzęcia i przewiezienie do miejsca, w którym zwierzę będzie przetrzymywane, a także przewiezienie zwierzęcia do schroniska w Górzycy”.

Usługi rozliczane były na podstawie kart informacyjnych dotyczących przeprowadzonej interwencji lub leczenia zwierzęcia, będących załącznikiem do programów bezdomności zwierząt (zał. nr 2) i jednocześnie stanowiły załącznik do faktury. Tym samym w ww. umowach Miasto:

- zobowiązało wykonawcę do przedkładania dokumentacji rozliczeniowej z realizacji zadania (pozwalającej prześledzić los pojedynczego zwierzęcia), nie zagwarantowało sobie prawa kontroli realizacji zadania na miejscu (np. stosowanych urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wylapywane, środków transportu, miejsca przetrzymywania zwierząt);
- zabezpieczyło swoje interesy w zakresie wykonania zadania zgodnie z umową, poprzez ustalenie kary umownej za niewykonanie zobowiązania lub nienależyte wykonanie zobowiązania, tj. 30% szacunkowej wartości umowy w przypadku odstąpienia od umowy z przyczyn dotyczących wykonawcy lub 3 % szacunkowej wartości brutto umowy za nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z umowy, tj. niesumienne wykonywanie prac stanowiących przedmiot umowy, brak reakcji na zgłoszenia, brak informacji o wylapanych psach i kotach przebywających pod opieką.

Umowy zawarte z lekarzami weterynarii nie spełniały jednak wymogów § 5 ust. 2 pkt 1, 2, 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt w zakresie wskazania urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wylapywane, określenia środków do przewozu zwierząt, wskazania miejsca przetrzymywania wylapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska. Nie uregulowano również czasu reakcji od przyjęcia wniosku o odłowienie (zgłoszenia), co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości, pkt 12*.

(akta kontroli str. 392-409, 439-496, 708-758)

1.8. Opiekę nad bezdomnymi psami powierzono Fundacji, która została wskazana w Programach, na zasadach w nich określonych.

W okresie objętym kontrolą Fundacja prowadziła schronisko w oparciu o nieruchomości stanowiące współwłasność pięciu jst, w tym Miasta, przekazujących zwierzęta do schroniska, tj. na działkach o numerach ewidencyjnych:

- 66/21, obręb Górzycy, o pow. 0,5060 ha,
- 66/22, obręb Górzycy, o pow. 6,0804 ha.

Fundacja była objęta nadzorem weterynaryjnym (posiadała weterynaryjny numer identyfikacyjny WNI - 08053401), jednak decyzja⁴⁰ o nadaniu numeru weterynaryjnego odnosiła się tylko do dz. 66/21. Fundacja do dnia zakończenia czynności kontrolnych nie zgłosiła rozszerzenia prowadzonej działalności o teren

⁴⁰ Decyzja PLW w Słubicach z/s w Ośnie Lubuskim nr PLW-0805-500 id-5/2006 z dnia 8 czerwca 2006 r.

działki 66/22, którą wykorzystywano na potrzeby schroniska (wybiegi spacerowe, m.in. z basenem). Tym samym Miasto powierzyło opiekę nad bezdomnymi zwierzętami podmiotowi, który nie dopełnił obowiązku aktualizacji danych zgłoszonych do PLW w zakresie miejsca prowadzenia schroniska, zwłaszcza że dotyczyło to nieruchomości, których współwłaścicielem jest Miasto.

Z wyjaśnień Burmistrza w sprawie zawarcia umowy z podmiotem, który nie dopełnił ww. obowiązku wynika, że: *działka ta przez niedopatrzenie została pominięta w charakterystyce technicznej schroniska dla bezdomnych zwierząt przy ul. Robotniczej 17 w Górzycy. W związku z tym nie zawnioskowano do Fundacji o uaktualnienie weterynaryjnego numeru identyfikacyjnego (...). To niedopatrzenie zostanie poprawione.*

W obowiązującej do 24 marca 2019 r. umowie o świadczenie usług (nieodpłatnie) Miasto, gminy Górzycy i Słońsk zobowiązały Fundację m.in. do:

- całodobowej obsługi obiektu w dni robocze wynoszącej co najmniej dwie osoby (w tym kierownik schroniska), a w dni wolne od pracy, święta i w nocy co najmniej jedną osobę;
- znakowania metodą elektroniczną psów przyjętych do schroniska;
- prowadzenia wykazu zwierząt;
- stosowania zabiegów lekarsko-weterynaryjnych dla ratowania zdrowia lub życia psów, a także ograniczenia populacji;
- przekazywania zwierząt osobom zainteresowanym posiadaniem psa;
- zwrotu zwierzęcia właścicielowi;
- zapewnienia zamawiającemu przysługującemu mu prawa kontroli realizacji umowy, w przypadku potwierdzonego protokołami pokontrolnymi rażącego niewywiązywania się z ustalonych zadań, Miasto zastrzegło sobie prawo do rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym.

Od marca 2019 r. zawierane były umowy o realizację zadania publicznego. Integralną częścią umów były oferty składane przez wykonawcę. Zgodnie z ww. Fundacja była zobowiązana m.in. do:

- obowiązkowej kastracji / sterylizacji zwierząt przebywających w schronisku,
- znakowania zwierząt przebywających w schronisku,
- wykonywania określonej opieki weterynaryjnej⁴¹,
- spełnienia wymagań dotyczących osób wykonujących czynności z zakresu opieki nad zwierzętami⁴²,
- otwarcia schroniska na współpracę z zewnątrz (wolontariuszami/ organizacjami pozarządowymi mającymi w statucie ochronę zwierząt), służącej socjalizacji zwierząt, wyprowadzaniu na spacer, promocji adopcji oraz obowiązku udokumentowania realizacji tego obowiązku;
- informowania o przyjętych zwierzętach;
- zwrotu zwierzęcia prawowitemu właścicielowi zwierzęcia, który wykaże, że zwierzę należy do niego;
- aktywnego poszukiwania nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt (adopcji), tj. zamieszczenie mechanizmów motywujących do działań adopcyjnych, np. przewidujących osiągnięcie wskaźnika adopcyjnego w wysokości w 2019 r. – 10 zwierząt, w latach 2020-2021, 2022-2023 i 2024-2025 po 30 zwierząt w trakcie okresu realizacji zadania publicznego;

⁴¹ Leczenia chorych zwierząt rokujących nadzieję na wyzdrowienie, wykonywanie obowiązkowych szczepień przeciwko wściekliznie i innych niezbędnych dla prawidłowego utrzymania zdrowia zwierzęcia.

⁴² Sześć osób, w tym jedna na nocnej zmianie.

- Miasto w postanowieniach umów zastrzegło sobie prawo kontroli prawidłowości wykonywania zadania publicznego, w tym wydatkowania przekazanej dotacji oraz środków zgromadzonych na rachunku bankowym (odsetki bankowe)⁴³. Zastrzegło sobie również prawo rozwiązania umów w przypadku: wykorzystywania dotacji niezgodnie z umową lub przeznaczeniem, niezłożenia przez Fundację sprawozdania z wykonania zadania publicznego, odmowy poddania się kontroli lub nieusunięcia stwierdzonych nieprawidłowości we wskazanym terminie oraz stwierdzenia nieważności ofert zadania publicznego w przypadku podpisania jej przez osobę nieupoważnioną. W przypadku rozwiązania umowy z winy Fundacji, dotacja podlegała zwrotowi wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowych.

Schronisko zostało przekazane Fundacji protokołem zdawczo-odbiorczym w dniu 27 marca 2019 r. W protokole uwzględnione zostało schronisko położone na działce nr 66/21, z pominięciem działki 66/22, które użytkowane było przez Fundację, a na której znajdowały się wybiegi dla psów, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 14.

(akta kontroli str. 15-27, 38, 39-47, 48-288)

1.9. W całym okresie objętym kontrolą schronisko prowadzone było przez Fundację, która od 2015 r. było organizacją pożytku publicznego⁴⁴. Miasto, jako strona porozumień odpowiedzialna za wybór prowadzącego schronisko, ogłaszało otwarte konkursy ofert *na wsparcie realizacji zadania publicznego w zakresie zapewnienia opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności poprzez prowadzenie schroniska dla zwierząt w Górzycy*⁴⁵. Fundacja, jako jedyna od 2019 r. składała swoje oferty w trybie art. 14 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie⁴⁶ i spełniała kryteria zbieżne z celami zadania, a oferty były pozytywnie oceniane przez Komisję Konkursową.

(akta kontroli str. 39-288)

1.10. W ramach programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami wszystkie zabiegi sterylizacji/kastracji kotów wolnożyjących oraz znakowania psów właścicielskich były w całości finansowane przez Miasto, na podstawie wystawionego skierowania przez Urząd do lekarzy weterynarii, z którymi były podpisane umowy⁴⁷ na świadczenie całodobowych usług weterynaryjnych⁴⁸. W przypadkach działań ratujących życie zwierząt leczenie mogło odbywać się bez zlecenia. Wzory ww. dokumentów zostały określone w Programach oraz w umowach zawartych z lekarzami weterynarii.

(akta kontroli str. 545-567, 580-589)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W uzasadnianiu do Programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami na lata 2019-2020, przedkładanych Radzie do uchwalenia podawano, że PLW w odniesieniu do

⁴³ Kontrolę Miasto mogło przeprowadzić w trakcie lub po zakończeniu realizacji zadania.

⁴⁴ Pod numerem 0000149008 w Krajowym Rejestrze Sądowym.

⁴⁵ Zarządzenie nr 98/2019 z dnia 16 maja 2019 r. Zarządzenie nr 249/2019 z dnia 2 grudnia 2019 r., Zarządzenie nr 226/2021 z 7 grudnia 2021 r., Zarządzenie nr 261/2023 z 8 grudnia 2023 r. zmienione Zarządzeniem nr 288/2023 z dnia 20 grudnia 2023 r.

⁴⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 571.

⁴⁷ Umowy zawierane były zgodnie z regulacjami wewnętrznymi, w latach 2019-2020 w ramach zapytań ofertowych do kwoty nieprzekraczającej 30 tys. euro, a od 2021 r. w ramach zamówień nieprzekraczających kwoty 130 tys. zł.

⁴⁸ Miasto każdego roku podpisywało umowy z dwoma weterynarzami świadczącymi usługi całodobowe w tygodnie parzyste lub nieparzyste. W Programach zawarte były dane adresowe lekarzy oraz numery telefonów Straży Miejskiej i Wydziału Gospodarki Komunalnej i Lokalowej Urzędu.

projektów programów „wydał opinię z uwagami”, podczas gdy projekty te zostały zaopiniowane negatywnie.

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *w uzasadnieniu do projektów ww. programów, przy opisie opiniowania projektu uchwały przez Powiatowego Lekarza Weterynarii, przeoczono słowo negatywnie. Opinie te wraz z uzasadnieniem stanowiły załącznik do projektu uchwał przekazanych Radzie Miasta do dalszego procedowania. Rada Miasta nie wniosła uwag do uzasadnienia projektu uchwały.*

(akta kontroli str. 301-339, 662-665)

2. Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami na 2020 r. został uchwalony w dniu 25 czerwca 2020 r. (uchwała nr XVII/108/20 Rady Miasta Kostrzyn nad Odrą), co było niezgodne z art. 11 a ust. 1 uoz, który stanowi, że program opieki nad zwierzętami bezdomnymi Rada uchwała corocznie do 31 marca.

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *w 2020 roku z powodu epidemii COVID-19 i związanych z tym problemów w pracy urzędu nie został dotrzymany ustawowy termin podjęcia uchwały. Dodatkowo nadmieniam, że z tych samych powodów posiedzenie Rady Miasta odbyły w dniach: 2 lutego 2020 r., 30 kwietnia 2020 r., 25 czerwca 2020 r.*

(akta kontroli str. 395-397, 656-659, 772-783)

3. W Programach opieki nad bezdomnymi zwierzętami, obowiązujących w całym okresie objętym kontrolą, w zakresie zadania, o którym mowa w art. 11a ust. 2 pkt 1 uoz, tj. zapewnienia bezdomnym zwierzętom miejsca w schronisku dla zwierząt, wskazano schronisko nieprzyjmujące bezdomnych kotów (tylko psy). Tym samym w całym okresie objętym kontrolą Miasto nie zapewniało bezdomnym kotom miejsca w schronisku, ani nie zawarło umowy z podmiotem prowadzącym takie schronisko.

Jest to niezgodne z art. 11a ust. 2 pkt 1 uoz w zw. z art. 11a ust. 1 uoz, ponieważ zapewnienie miejsca w schronisku dla zwierząt bezdomnym zwierzętom dotyczy zarówno kotów, jak i psów, a ponadto jest to obligatoryjne zadanie własne gminy (tj. zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom). Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *na terenie miasta do tej pory nie było problemów z bezdomnymi kotami. Miasto współpracuje z Fundacją Pro Animale dla Zwierząt w Potrzebie, która jest właścicielem schroniska dla kotów: Sussita-Kumi w Nieżynie. Ponadto w Kostrzynie nad Odrą działa prężnie liczna grupa społecznych opiekunów kotów, która przy wsparciu Miasta sprawuje opiekę nad kotami*

Odnosnie ww. współpracy ze schroniskiem Fundacji w Nieżynie Burmistrz wyjaśnił, iż: *Współpraca Miasta z Fundacją jest deklaratorywna. Przedstawiciele Miasta przeprowadzili rozmowy z przedstawicielami Fundacji i uzyskali ustną deklarację, że zostanie spisane porozumienie w sprawie zapewnienia opieki bezdomnym kotom.*

(akta kontroli str. 392-409, 662-664, 679-685)

4. W zakresie zadania określonego w art. 11a ust. 2 pkt 2 uoz, tj. opieki nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmiania, w Programach wskazano na takie dokarmianie realizowane wyłącznie w okresie jesienno- zimowym, tj. w:

- okresie od 15 października do 15 marca (Programy na 2019-2023),
- okresie od 15 października do 15 kwietnia (Program na 2024 r.).

Należycie rozumiana opieka nad kotem, w tym kotem wolno żyjącym, powinna obejmować zapewnienie przynajmniej pożywienia i dostępu do wody – regularnie i przez cały rok.

Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił: *zakres programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami określony został w art. 11 a ustawy o ochronie zwierząt [...] z ust. 2 pkt 2 cytowanego art. Gmina ma obowiązek dokarmiania wolno żyjących kotów, a nie utrzymywania.*

Art. 11a ust. 2 pkt 2 uoz stanowi o opiece nad wolno żyjącymi kotami, w tym ich dokarmianiu, a obowiązek ten nie jest ograniczony czasowo.

(akta kontroli str. 392-409, 666-669)

5. W Programach opieki nad bezdomnymi zwierzętami na lata 2019-2020, wskazano gospodarstwo rolne w celu zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich, z warunkiem, że „umowa na realizację tego zadania zawarta zostanie w razie zaistnienia takiej konieczności”. W ww. okresie nie zawarto umowy z gospodarstwem rolnym zapewniającym miejsca dla bezdomnych zwierząt gospodarskich. Postanowienia Programów dotyczą zwierząt gospodarskich, które w zaistniałym stanie faktycznym wymagają umieszczenia w gospodarstwie rolnym z powodu szeregu różnych przyczyn, a zawarcie umowy nie powinno następować dopiero wówczas, gdy nastąpi taka konieczność.

Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił, iż: *w latach 2019-2020 nie zawarto pisemnej umowy ani porozumienia z gospodarstwem rolnym, które zapewniłoby opiekę zwierzętom gospodarskim, a jedynie dokonano ustnego uzgodnienia z właścicielem takiego gospodarstwa. Ustalono z nim, że w przypadku konieczności zapewnienia opieki zwierzętom gospodarskim zostanie zawarta umowa pisemna, co wynika z zapisów Rozdziału 8 pkt1 Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami.*

Należy zwrócić uwagę, że poczynając od 2021 r. Miasto zawierało umowy w przedmiocie zapewnienia miejsca dla zwierząt gospodarskich.

(akta kontroli str. 371-374, 392-397, 666-661)

6. W zakresie adopcji i podmiotów zawierających umowy adopcyjne, załącznik nr 4 *umowa adopcyjna psa/kota* był niezgodny z treścią zasadniczą Programu (rozdziałem 6, ust. 4). W załącznikach do Programów ustalono wzór umowy, z której wynikało, że umowy adopcyjne psa/kota zawierane są pomiędzy dotychczasowym opiekunem społecznym lub lekarzem weterynarii a osobą adopcyjną, jednocześnie w treści Programów wskazano, że Miasto lub podmiot prowadzący schronisko zawiera z osobą dokonującą adopcji umowę adopcyjną. Z wyjaśnień Burmistrza odnośnie sprzeczności pomiędzy obowiązującym wzorem umowy, a ww. postanowieniami w Programach wynika, że *w załączniku do uchwały wskazano strony umowy, którymi są lekarze weterynarii lub osoba pełniąca funkcję opiekuna społecznego kotów oraz osoba adoptująca, co miało usprawnić proces adopcyjny zwierząt.*

Z przeprowadzonej analizy 15 umów⁴⁹ wynika, że:

- pięć z nich zawarte były pomiędzy Miastem a osobą adoptującą⁵⁰;
- 10 zostało zawartych pomiędzy lekarzami weterynarii⁵¹ a osobą adoptującą⁵².

(akta kontroli str. 375-409)

7. W Programach opieki nad bezdomnymi zwierzętami nie zabezpieczano kwot na realizację zadania związanego z zapewnieniem miejsc dla zwierząt gospodarskich, co było niezgodne z art. 11a ust. 5 uoz. Stosownie do tego przepisu program zawiera wskazanie wysokości środków finansowych przeznaczonych na jego realizację oraz sposób wydatkowania tych środków. Koszty realizacji programu ponosi gmina. Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił, że: *Miasto Kostrzyn nad Odrą jest gminą miejską, na terenie której zwierzęta gospodarskie utrzymuje dwóch rolników. Przez ostatnie 15 lat nie było problemów i potrzeby zapewnienia opieki zwierzętom gospodarskim.*

⁴⁹ 13 umów adopcyjnych kotów i dwie psów.

⁵⁰ Umowy zawarte w dniu: 15.02.2022, 11.07.2022, 9.08.2023, 28.09.2023, 23.10.2023.

⁵¹ Umowy adopcyjne zawierane przez lekarzy weterynarii są przekazywane do Urzędu wraz z fakturą rozliczeniową jako załącznik.

⁵² Umowy zawarte w dniu: 13.05.2020 (pies), 5.12.2020, 8.12.2020, 19.01.2021, 28.06.2020, 6.07.2021, 9.07.2021, 31.08.2021 (pies), 10.06.2022, 23.02.2023.

(akta kontroli str. 392-409, 666-661)

8. Pomimo zwiększających się wydatków na zadania objęte Programami na lata 2020-2023 nie dokonywano aktualizacji w zakresie środków finansowych przeznaczonych na realizację Programów. W Programach

- na 2020 r. ujęto 170,7 tys. zł, wydatki wykonane stanowiły 180,6 tys. zł;
- na 2021 r. ujęto 184,5 tys. zł, wydatki wykonane wyniosły 262,9 tys. zł;
- na 2022 r. ujęto 194,2 tys. zł, wydatkowano łącznie 207,2 tys. zł;
- na 2023 r. ujęto 203,7 tys. zł, poniesiono wydatki 230,5 tys. zł.

Wnioski o dokonanie stosownych zmian w budżecie w ramach zadań objętych Programami składane były w maju (2021), sierpniu (2023), wrześniu (2021, 2022), październiku (2020, 2021) i dotyczyły usług świadczonych przez lekarzy weterynarii oraz zwiększenia kwoty dotacji na prowadzenie schroniska przez Fundację. Burmistrz wyjaśnił, że *Program opieki nad bezdomnymi zwierzętami jest programem jednorocznym. Realizacja programu przebiega dynamicznie, zaś środki zabezpieczone w budżecie miasta na realizację zadań w nim określonych dostosowywane są do potrzeb zwierząt. Zmiana programu jest procedurą długotrwałą (około 2 miesięcy – 21 dniowe opiniowanie, 14 dni podjęcie uchwały, 7 dni publikacja, 14 dni wejście w życie) i złożoną wymagającą procedowania jak przy przyjmowaniu programu. Postaramy się podejmować działania, aby równolegle ze zmianami w budżecie procedować zmiany w programie.*

(akta kontroli str. 392-417)

9. Miasto w § 2 ust. 3 uchwały Rady nr XL/306/10 z 11 marca 2010 r., w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt określiło, że:

a) „przedsiębiorca zobowiązany jest do niezwłocznego przekazania wylapanych zwierząt do Międzygminnego Schroniska dla Bezdomnych Psów w Ługach Górzyckich”, tym samym odnosząc się tylko do bezdomnych psów, co jest niezgodne 11a ust. 2 pkt 1 uoz, gdyż Miasto powinno zapewnić w schronisku również miejsca dla bezdomnych kotów. Burmistrz wyjaśnił, że w uchwale mowa jest jedynie o schronisku, które jest współwłasnością Miasta. Problem bezdomnych kotów nie został w tej kwestii unormowany z uwagi na fakt, że trudno jest odróżnić w środowisku kota bezdomnego od kota wolnożyjącego.

(akta kontroli str. 418, 679-685)

b) przedsiębiorca prowadzący schronisko powinien spełniać wymogi rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt (§ 3 ust. 1 pkt 2 Uchwały nr XL/306/10 z dnia 11 marca 2010 r.), które utraciło moc z dniem 26.01.2023 r.⁵³ Burmistrz nie przedłożył Radzie projektu zmiany przedmiotowej uchwały w zakresie wymagań jakie powinien spełnić przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt. Burmistrz odnośnie aktualizacji uchwały wyjaśnił: *że zostanie ona wykonana. Jednakże przepis ten w przypadku Miasta Kostrzyn nad Odrą jest przepisem martwym, gdyż Studium zagospodarowania Miasta nie przewiduje terenów pod prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt.*

(akta kontroli str. 418, 679-685)

⁵³ Przytoczone powyżej rozporządzenie z dniem 26 stycznia 2023 r. zostało zastąpione rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 20 stycznia 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 175, ze zm.)

10. Miasto powierzyło wykonywanie zadań podmiotom nieposiadającym wymaganych zezwoleń w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami. Lekarze weterynarii wskazani w Programach jako wykonujący zadania polegające na odławianiu bezdomnych zwierząt (określany również jako „interwencyjny odbiór zwierząt na podstawie zgłoszeń”) nie posiadali zezwoleń na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami (na ich wyłapywanie), co było niezgodne z art. 7 ust. 6 w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 3 ustawy o utrzymaniu czystości. Tym samym naruszało to art. 3 ust. 2 ustawy o gospodarce komunalnej stanowiący, że jeżeli do prowadzenia danego rodzaju działalności na podstawie innych ustaw jest wymagane uzyskanie zezwolenia, jednostki samorządu terytorialnego mogą powierzyć wykonywanie zadań wyłącznie podmiotowi posiadającemu wymagane zezwolenie.

Do wykonania interwencji obligowały lekarzy umowy, na podstawie których zobowiązani byli wykonać interwencyjne usługi, m in. zapewnienia opieki zwierzęciu i przekazanie go do schroniska lub oddanie właścicielom.

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił, że: *W okresie objętym kontrolą nie zgłosił się żaden chętny. Z tego względu w sytuacjach wyjątkowych, gdy występuje zagrożenie życia zwierzęcia lub bezpieczeństwa ludzi realizowany jest jedynie interwencyjny odbiór zwierząt przez lekarza weterynarii, z którym Miasto zawarło umowę na „Zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt”.*

Z kontroli NIK przeprowadzonej w oparciu o karty informacyjne dotyczące przeprowadzonych interwencji wypełnianych przez lekarzy weterynarii, w tym opisu interwencji i zastosowanych zabiegów wynika, że lekarze weterynarii wykonywali czynności, o których mowa w § 4 rozporządzenia w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt. Przepis ten stanowi, że działania w zakresie wyłapywania zwierząt bezdomnych, w szczególności psów i kotów, obejmują:

- 1) przeprowadzenie wyłapywania przez podmiot, z którym została zawarta umowa,
- 2) przewiezienie i umieszczenie zwierząt w schronisku.

(akta kontroli str.438-496, 498-528, 569-573, 666-661, 708-758)

11. Miasto zawarło z lekarzami weterynarii umowy na świadczenie całodobowej opieki weterynaryjnej, w tym wyłapywanie (podejmowanie) zwierząt bezdomnych, w dniach: 31.12.2018 r. na 2019 r.; 29.12.2020 r. na 2021 r.; 29.12.2021 r. na 2022 r.; 30.12.2022 r.; 28.12.2023 r. i 8.01.2024 r. na 2024 r., tj. przed opublikowaniem zapytania ofertowego lub przed upływem terminu składania ofert na wyłapywanie bezdomnych zwierząt przez potencjalnych wykonawców.

W latach 2019 oraz 2020-2024 coroczne zapytania ofertowe na *Wyłapywanie bezdomnych zwierząt na terenie Miasta Kostrzyn nad Odrą*⁵⁴, zamieszczone były na <https://platformazakupowa.pl>, w następujących dniach:

- 4.01.2019 r. na 2019 r., z terminem składania ofert do 15.01.2019 r.,
- 20.01.2021 r. na 2021 r., z terminem składania ofert do 25.01.2021 r.,
- 18.01.2022 r. na 2022 r., z terminem składania ofert do 24.01.2022 r.,
- 18.01.2023 r. na 2023 r., z terminem składania ofert do 23.01.2023 r.,
- 8.01.2024 r. na 2024 r., z terminem składania ofert do 12.01.2024 r.

W sprawie uprzedniego zawarcia umów, a następnie ogłoszenia zamiaru zlecenia ww. usług Burmistrz wyjaśnił, że *umowa z lekarzami weterynarii zawierana była w pierwszej kolejności, aby wypełnić obowiązek zapewnienia całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, nie tylko domowych. W umowach z lekarzami weterynarii ujęto wykonanie na wezwanie*

⁵⁴ Zamówienia na realizację usług w danym roku (z terminem realizacji do końca roku), których wartość nie przekraczała równowartości kwoty 30 tys. euro.

odpowiednich służb (Policji, Straży Miejskiej, Straży pożarnej, Urzędu Miasta) interwencyjną usługę. (...) Wśród interwencji zrealizowanych przez lekarzy weterynarii było między innymi podjęcie zwierząt poszkodowanych w wypadkach, chorych, odebranie psów podrzyconych osobom fizycznym lub w miejscach publicznych a nawet zwierząt pozostawionych w lesie. Dodatkowo w wyniku zdarzeń losowych osoby prywatne zrzekają się na rzecz miasta własności psów, które również odbierają lekarze weterynarii, wykonują ich badania, szukają dla nich nowych opiekunów lub przekazują do schroniska, Działanie takie wynika z zapobiegliwości Miasta, aby w każdej sytuacji szybko pomóc zwierzętom.

(akta kontroli str. 419-437, 438-498, 686-692)

12. Pomimo że umowy zawarte z weterynarzami, wskazanymi w Programach jako wykonawcy odławiania bezdomnych zwierząt, obejmowały tego rodzaju usługi⁵⁵, nie spełniały one wymogów § 5 ust. 2 pkt 1, 2, 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt⁵⁶ tj. nie zawierały:

- wskazania urządzeń i środków, przy pomocy których zwierzęta będą wyłapywane - używane przy wyłapywaniu zwierząt bezdomnych urządzenia i środki nie mogą stwarzać zagrożenia dla ich życia i zdrowia ani zadawać im cierpienia;
- określenia środków do przewozu zwierząt - środki do przewozu zwierząt określone w umowie powinny spełniać warunki określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającym dyrektywę 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97⁵⁷,
- wskazania miejsca przetrzymywania wyłapanych zwierząt przed przewiezieniem do schroniska.

W umowach nie uregulowano również czasu reakcji od przyjęcia wniosku o odłowienie (zgłoszenia).

W wyjaśnieniach Burmistrz nie wskazał przyczyn tego braku, stwierdził że: *W wyjątkowych przypadkach następował interwencyjny odbiór zwierząt (na podstawie zgłoszeń odebranych przez Urząd Miasta, Policję czy Straż Miejską) w ramach działań związanych z ochroną zdrowia zwierząt oraz weterynaryjną ochroną zdrowia publicznego i środowiska (badanie stanu zdrowia zwierząt; rozpoznawanie, zapobieganie i zwalczanie chorób zwierząt). Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 sierpnia 1998 r. w sprawie zasad i warunków – wyłapywania bezdomnych zwierząt, w naszej ocenie nie dotyczy przytoczonych umów.*

NIK zauważył, jak powyżej, że czynności wykonywane przez lekarzy weterynarii w odniesieniu do bezdomnych zwierząt, potwierdzone w przedkładanej do Urzędu dokumentacji były działaniami w zakresie wyłapywania zwierząt, określonymi w § 4 rozporządzenia w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt.

(akta kontroli str. 438-498, 679-685)

13. W Raportach o stanie Miasta z lat 2019-2022 nie zamieszczono informacji o stanie realizacji programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami, a także nie ustalono mierników realizacji zadań wskazanych w Programach w całym okresie objętym kontrolą, za wyjątkiem mierników w zakresie adopcji w umowach zawartych z Fundacją.

⁵⁵ „Wyjazdy interwencyjne na zgłoszenia Urzędu Miasta, Straży Miejskiej, Policji, itp., podjęcie zwierzęcia i przewiezienie do miejsca, w którym zwierzę będzie przetrzymywane, a także przewiezienie zwierzęcia do schroniska w Górzycy”.

⁵⁶ Dz.U. z 1998 r. Nr 116, poz. 753.

⁵⁷ Dz. Urz. UE L 3 z 05.01.2005, str. 1.

Poza danymi dotyczącymi wykorzystania dotacji *Raporty o stanie miasta lata 2019-2022*⁵⁸ nie zawierały żadnych informacji o stanie realizacji programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami (danych ilościowych i finansowych, a także mierników realizacji zadań na poziomie produktów i rezultatów, oraz ich analizy). W *Raportach* w części dotyczącej przyznanych przez Miasto dotacji w ramach *programu współpracy z organizacjami pozarządowymi* wykazywano jedynie kwoty przyznane Fundacji na prowadzenie schroniska. Zgodnie z art. 28aa ust. 2 usg raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację programów.

W ww. Raportach, Programach (których projekt przygotowuje Burmistrz), ani w żadnej z obowiązujących procedur kontroli zarządczej, nie określono mierników realizacji zadań, o których mowa w Komunikacie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁵⁹. Burmistrz jako odpowiedzialny za sporządzenie ww. dokumentów powinien zawrzeć informacje o stanie realizacji Programów i mierniki.

Odnosnie nieumieszczenia w Programach ani w żadnej z obowiązujących procedur kontroli zarządczej mierników realizacji zadań Burmistrz wyjaśnił, że *procedury kontroli zarządczej dotyczą systemu zarządzania jednostką, nie zaś realizacji konkretnego Programu. Zakres Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami określony został w art. 11 a ust. 2 ustawy o ochronie zwierząt.*

Burmistrz jako przyczynę nieujęcia ww. zagadnień w Raporcie wskazał na nieokreślenie przez Radę gminy w drodze uchwały szczegółowych wymogów dotyczących raportu. Burmistrz zadeklarował jednak, że *w roku bieżącym taka informacja zostanie umieszczona.*

(akta kontroli str. 392-409, 772-783, 666-671, 679-685)

14. Miasto nie sformalizowało przekazania użytkowanej przez Fundację nieruchomości gruntowej o numerze 66/22, na której znajdowały się wybiegi dla psów przebywających w schronisku. Protokołem zdawczo-odbiorczym przekazania schroniska z dnia 27 marca 2019 r. stanowiącym załącznik do umowy nr OK.525.11.2019 z dnia 25 marca 2019 r. o realizację zadania publicznego przekazano jedynie działkę nr 66/21⁶⁰, na której zlokalizowane było schronisko z pominięciem działki nr 66/22. Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił: *działka ta nieopatrznie została pominięta w ogłoszeniu o konkursie przy Charakterystyka - techniczna schroniska dla bezdomnych zwierząt (...). Działka jest niezainwestowana, służy jako wybiegi dla psów i stanowi funkcjonalną część schroniska.*

(akta kontroli str. 50-57, 666-671)

OCENA CZĄSTKOWA

Miasto, poza jednym wyjątkiem, terminowo opracowało programy opieki nad zwierzętami bezdomnymi. Pozytywnie należy ocenić fakt, iż w celu zapobiegania bezdomności zwierząt jst wprowadziła plan znakowania psów oraz możliwość sterylizacji / kastracji kotów wolno żyjących. Programy zawierały obligatoryjne elementy wynikające z ustawy o ochronie zwierząt, określono w nich sposób wydatkowania środków oraz zasady i warunki, jakie należało spełnić, aby móc ubiegać się o sfinansowanie ze środków publicznych ww. zabiegów bądź opieki nad kotami wolno żyjącymi. W celu realizacji zadań określonych Programami Miasto zawarło także umowy w przedmiocie całodobowej opieki weterynaryjnej w przypadkach zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt, w ramach których realizowane było odławianie zwierząt bezdomnych i poszukiwanie dla nich właścicieli, ponadto zapewniło bezdomnym psom miejsce w legalnie działającym schronisku,

⁵⁸ Publikowanych na stronie <https://kostrzyn.nowoczesnagmina.pl/>.

⁵⁹ Dz. Urz. MF z 2009 r., Nr 15, poz. 84.

⁶⁰ Działka została przekazana protokółarnie przy pierwszej umowie.

powierając realizację tego zadania Fundacji. Jednakże w kontrolowanym obszarze NIK stwierdziła wyżej opisane nieprawidłowości.

OBSZAR

2. Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności oraz nadzór nad wykonywaniem tych zadań

Opis stanu faktycznego

2.1 W Mieście odławianie zwierząt odbywało się w sposób stały⁶¹, w Programach określone było jako *interwencyjne wyłapywanie bezdomnych zwierząt, które realizowane będzie na podstawie zgłoszeń mieszkańców miasta po sprawdzeniu ich zasadności i dokonaniu weryfikacji m.in. poprzez przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez Straż Miejską, a także wskazano na interwencyjny odbiór zwierząt na podstawie zgłoszeń odebranych przez Urząd Miasta, Policję, czy Straż Miejską, realizowany przez lekarzy weterynarii.*

W ramach zawartych umów lekarze weterynarii zobowiązali się na wezwanie Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej oraz Urzędu wykonać „interwencyjną usługę”. W umowach nie określono czasu, w jakim powinna zostać podjęta ww. interwencja (opis powyżej). Lekarze weterynarii jako załącznik do faktury przedkładali *karty informacyjne dot. przeprowadzonej interwencji lub leczenia zwierzęcia*, według ustalonego wzoru, w których wskazywali: miejsce podjęcia zwierzęcia, datę (czasami godzinę), kto dokonał zgłoszenia, informacje o zwierzęciu (gatunek, rasa, płeć, uwagi, w tym orientacyjny wiek, masa, stan zdrowia, w przypadku wykonania iniekcji transpondera – nr transpondera), wykonane czynności i sposób wyliczenia kosztów. W przypadku przekazania zwierzęcia do schroniska pracownik schroniska w Górzycy kwitowała na karcie odbiór zwierzęcia, gdy zwierzę odebrał właściciel – to właściciel potwierdzał odbiór.

Urząd nie prowadził wykazów/rejestrów zgłoszeń, w odpowiedzi na które lekarze podejmowali działania, pozwalających na weryfikację sposobu przeprowadzania „interwencyjnego wyłapywania” (czasu reakcji), pomimo że w umowach przewidziano kary umowne z brak reakcji – szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 1. Analiza m.in. dokumentacji przedkładanej przez lekarzy weterynarii dotyczącej wyłapanych bezdomnych zwierząt (25 *kart informacyjnych dot. przeprowadzonych interwencji*, dotyczących 27 psów⁶²) wykazała, że:

- lekarz weterynarii podjął działania polegające na wyłapaniu (podjęciu) zwierzęcia w reakcji na zgłoszenie: mieszkańców (16), Policji (trzy), Straży Miejskiej (pięć interwencji),
- po 21 interwencjach 22 psy zostały przewiezione przez lekarzy weterynarii do schroniska w Górzycy. Pomiędzy podjęciem psa, a jego przewiezieniem do schroniska zwierzęta przebywały w kojach zlokalizowanych przy Urzędzie⁶³ oraz kojcu znajdującym się przy gabinecie weterynaryjnym przy ul. Nadbrzeżnej w Kostrzynie nad Odrą (upływało do 19 dni). W tym czasie psom udzielano opieki, w tym weterynaryjnej polegającej na wykonaniu szczepienia, odrobaczeniu, odpchleniu, oznakowaniu psów i jeżeli wcześniej nie odnaleźli się właściciele lub

⁶¹ Zgodnie z § 2 w sprawie zasad i warunków wyłapywania bezdomnych zwierząt wyłapywanie zwierząt bezdomnych ma charakter stały lub okresowy, w zależności od treści uchwały, podjętej przez radę gminy, o której mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. Nr 111, poz. 724 i z 1998 r. Nr 106, poz. 668), zwanej dalej „ustawą”.

⁶² Interwencje z 16.11.2023 r., 09.12.2021 r., 23.11.2022 r., 03.10.2023 r., 14.09.2020 r., 23.11.2019 r., 14.04.2021 r., 16.10.2019 r., 28.02.2020 r., 15.10.2023 r., 28.10.2019 r., 15.09.2020 r., 17.03.2021 r., 28.04.2022 r., 17.11.2022 r., 30.11.2022 r., 15.07.2022 r., 18.11.2022 r., 29.06.2022 r., 06.10.2023 r., 09.05.2023 r., 12.01.2023 r., 28.10.2023 r., 11.07.2023 r., 14.06.2023 r.

⁶³ Funkcjonującym do 2021 r.

nie zostały adoptowane – psy były przewożone do schroniska w Górzycy. Przykładowo wyłapania (podjęcia) psów w dniach:

- 15.09.2020 r. *po śmierci właściciela nie ma kto się zająć jego psami* (dwa psy, jeden z nich oznakowany), po wykonaniu ww. zabiegów, dwa dni później psy zostały przewiezione do schroniska w Górzycy;
- 28.10.2023 r. *pies bezdomny, klinicznie zdrowy*, po wykonaniu ww. zabiegów trzy dni później przewieziony do schroniska;
- 23.11.2022 r. oznakowany rok wcześniej pies maltańczyk, został przekazany do schroniska 24.11.2022 r., skąd - jak wynika z wykazu zwierząt przebywających w schronisku - został odebrany dwa dni później. Z wyjaśnień lekarza weterynarii Tomasza Bila w sprawie odczytania przez niego nr chip wynika, że *chip był zczytany, bo jest on zapisany na karcie informacyjnej razem z imieniem i nazwiskiem właściciela. Pies został tak szybko przekazany do schroniska, bo nr tel. z Safe-Animal nie odpowiadał. Na sms nie było odpowiedzi. Drugi numer tym razem niemiecki pozyskany z lecznicy, gdzie pies był czipowany, także nie pozwalał skontaktować się z właścicielem*;
- 28.04.2022 r., 6.10.2023 r., 12.01.2023 r. psy nie zostały zarejestrowane w bazie Safe-Animal, nastąpiło to po przewiezieniu psów do schroniska w Górzycy, odpowiednio 26.10.2022 r., 11.11.2023 r., 21.02.2023 r. w niemieckojęzycznej bazie Tasso. Lekarz weterynarii Tomasz Bil wyjaśnił: *nie wpisałem tych psów do bazy Safe-Animal, bo ich nie czipowałem. Psa z 6.10.2023 - pies po śmierci właściciela podjęty, bo gryzł inne psy w okolicy. Psa poddałem sedacji ze względu na agresję i od razu przewiozłem do schroniska. Pies z 28.04.2022 - niestety nie pamiętam, z jakich powodów nie był czipowany ten pies. Lekarz weterynarii Karolina Kalwa odnośnie psa zachipowanego w dniu 12.01.2023 r. wyjaśniła: pies nie został zarejestrowany przez pomyłkę. W dniu dzisiejszym⁶⁴ wpisałam psa do bazy Safe- Animal*.
- trzy psy nie zostały przekazane do schroniska, ponieważ właściciel zgłosił się do lekarza weterynarii, np. wyłapanie psów w dniu:
 - 3.10.2023 r. *psy siedzą przy koszach na śmieci na stacji benzynowej, jeden z psów ma czip. Skontaktowałem się z właścicielem. Ustaliłem, że drugi pies też należy do niego. Właściciel zobowiązał się odebrać psy ze stacji w trybie natychmiastowym*;
 - 14.09.2020 r. *pies biegł środkiem drogi, na końcu ul. Gorzowskiej, stwarzał zagrożenie komunikacyjne, właściciel odebrał psa 17.09.2020 r.*;
- dwa psy zostały adoptowane bezpośrednio z gabinetu weterynaryjnego⁶⁵, psy te zostały oznakowane, lecz nie zostały wysterylizowane/ wykastrowane. Zgodnie Programami, zapobieganie bezdomności polega m.in. na umożliwieniu osobom adoptującym zwierzęta za pośrednictwem Urzędu Miasta wykonanie bezpłatnego zabiegu kastracji lub sterylizacji. Burmistrz wyjaśnił: *Program daje możliwość dokonania bezpłatnej kastracji lub sterylizacji zwierzęcia. Nie jest to obbligo narzucone programem, stąd w umowie nie znalazło się ww. zobowiązanie. Osoby adoptujące zwierzę są informowane o tej możliwości, jednak nie każdy chce z niej skorzystać. Podjęcie decyzji pozostawiamy nowym opiekunom. Z naszych obserwacji wynika, że z tej możliwości korzystają przede wszystkim osoby adoptujące koty wolno żyjące*.

Lekarze weterynarii prowadzili stronę <http://pl-pl.facebook.com/zwierzaki.kostrzynno/>, na której umieszczali informacje o znalezionych zwierzętach (stosownie do

⁶⁴ Tj. 15.05.2024 r.

⁶⁵ Interwencja z: 16.11.2023 r. i 9.12.2021 r., adopcje w dniu 18.11.2023 r. i w dniu 13.12.2021 r.

postanowień Programów oraz zapisów w umowach na zapewnienie całodobowej opieki weterynaryjnej), także poszukiwali opiekunów adopcyjnych dla zwierząt. W kontrolowanych latach, przy pomocy lekarzy weterynarii 18 psów i 48 kotów znalazło nowy dom, a 63 psy i siedem kotów zostało oddanych właścicielom.

W Programach wskazano również, że w przypadku gdy odłowione zwierzę nie posiada chipa Miasto będzie czynić starania zmierzające do znalezienia nowego właściciela zwierzęcia, m.in. poprzez umieszczenie na stronach internetowych ogłoszeń o możliwości adopcji zwierzęcia. Takich działań nie prowadził ani Urząd, ani schronisko w Górzycy. Opis nieprawidłowości w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, w pkt 2.

(akta kontroli str. 392-409, 439-528, 539-544, 638-643, 686-707)

2.2. Badanie dokumentacji 20 psów⁶⁶ przyjętych do schroniska w Górzycy z terenu Miasta (od lekarza weterynarii, za wyjątkiem psa wydane go właścicielowi⁶⁷) wykazało, że:

- psy zostały poddane obowiązkowej kastracji/sterylizacji, poza trzema (tj. psy uprzednio poddane tym zabiegom, szczenię, które nie dożyło do zabiegu);
- wszystkie psy były trwale oznakowane transponderami, a informacje o ich oznakowaniu znajdowały się w bazach: polskojęzycznej *Safe Animal*, wskazanej w porozumieniu międzygminnym (poza trzema psami, opis w pkt 2.1) lub niemieckojęzycznej bazie *Tasso* (17 psów)⁶⁸;
- siedem psów zostało przeniesionych do schronisk zlokalizowanych na terenie Niemiec prowadzonych przez *Pro Animale für Tiere in Not e.V.*, z tego do schroniska oddalonego od Miasta Kostrzyn nad Odrą o ok. 700 km – pięć psów⁶⁹;
- dwa psy zostały poddane eutanazji,
- dwa psy zostały adoptowane przez mieszkańców Miasta i Ślubic, lecz jeden wrócił po miesiącu do schroniska, pies ten oraz dwa inne zgodnie z *ewidencją zwierząt przebywających w schronisku* zostały przekazane osobom fizycznym na terenie Niemiec;
- siedem psów nadal znajdowało się w schronisku⁷⁰, najdłużej jeden z nich ponad 40 miesięcy, pozostałe: 18, 14, osiem i siedem miesięcy, dwa psy po trzy pełne miesiące. Tym samym powyżej roku w schronisku przebywały trzy psy.

Z powyższych danych wynika, że 35% psów przeniesiono do innych schronisk Fundacji, w tym większość do schronisk na terenie Niemiec (25% do schroniska oddalonego od Kostrzyna o ok. 700 km), ponadto w niewielkim zakresie podmiot prowadzący schronisko dokonywał adopcji. Zgodnie z Programami *Miasto lub podmiot prowadzący schronisko zawiera z osobą dokonującą adopcji umowę (wzór umowy stanowi załącznik do Programu)*. O ile lekarze weterynarii wraz z rozliczeniem przekazywali umowy adopcyjne, o tyle podmiot prowadzący schronisko nie przekazywał takich umów. Stosownie do Programów *zwierzętom bezdomnym, które nie znajdują właściciela w drodze adopcji Miasto zapewnia schronienie poprzez umieszczenie w schronisku w Górzycy/Ługach Górzyckich przy ul. Robotniczej 17*. Jednocześnie w sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego Fundacja wykazywała jako zwierzęta wydane do adopcji również zwierzęta przeniesione do

⁶⁶ Zgodnie z wykazem zwierząt przebywających w schronisku w Górzycy wg stanu na dzień 1.02.2024 r., w ramach kontroli NIK w schronisku w Górzycy.

⁶⁷ Interwencja z 23.11.2022 r., pies wydany właścicielowi przez schronisko w dniu 26.11.2022 r.

⁶⁸ <https://www.tasso.net/?lang=de-DE>.

⁶⁹ Zlokalizowane: Adlerberg 36, 67547 Worms.

<https://pro-animale.de/pro-animale-international/deutschland/felosophie/?lang=en>.

⁷⁰ Według stanu na dzień 1.02.2024 r. psy przyjęte do schroniska w dniach: 17.09.2020 r. (40 pełnych miesięcy), 18.11.2022 r. (14 miesięcy), 17.07.2022 r. (18 miesięcy), 06.10.2023 r. (3 miesiące), 09.05.2023 r. (8 miesięcy), 31.10.2023 r. (3 miesiące), 21.06.2023 r. (7 miesięcy).

innych oddziałów/schronisk Fundacji, nierzetelnie wykazując osiągnięte rezultaty w zakresie adopcji – opis nieprawidłowości w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 4.

(akta kontroli str. 497-528, 686-692, 700-707)

2.3. Na terenie Miasta funkcjonowało miejsce czasowego przetrzymywania zwierząt zlokalizowane przy ul. Nadbrzeżnej 4 (teren lecznicy dla zwierząt)⁷¹. Dodatkowo w latach 2019-2021 przy Urzędzie znajdował się kojec dla psów.

Burmistrz wyjaśnił, że *Kojec jest pozostałością po działającym w latach poprzednich przejściu granicznym, którego obiekty zaadoptowane zostały na potrzeby Urzędu Miasta. Początkowo w celu umożliwienia szybkiej interwencji, jak również ułatwienia odbioru zwierząt ich właścicielom wykorzystywano je jako miejsce czasowego przetrzymywania. Z uwagi na rosnący ruch drogowy w mieście i związane z tym problemy komunikacyjne oraz zwiększonym ruchem pojazdów na ogólnodostępnym parkingu przyległym do kojców zrezygnowaliśmy z wykorzystania kojca.*

Zgodnie z Programem oraz umowami lekarze weterynarii za opiekę nad zwierzętami przebywającymi w kojcach otrzymywali wynagrodzenie wynoszące, odpowiednio:

- w 2019 r. – za dzień opieki nad psem w zależności od ich liczby od 20 zł do 50 zł⁷² i za dzień opieki nad kotami, w zależności od ich liczby od 20 zł do 35 zł⁷³,
- w 2020 r. – stawki nie uległy zmianie,
- w 2021 r. – stawki nie uległy zmianie,
- w 2022 r. – za dzień opieki nad psem od 25 do 55 zł⁷⁴, stawki za opiekę nad kotami nie uległy zmianie,
- w 2023 r. – za jeden dzień opieki nad psem: 30 zł i 40 zł⁷⁵ i nad kotami od 30 do 60 zł⁷⁶,
- w 2024 r. - za jeden dzień opieki nad psem 40 zł i 50 zł, nad kotem od 40 do 70 zł⁷⁷.

Z kart informacyjnych dot. przeprowadzonych interwencji wynika, że psy przebywały tam do kilkunastu dni (opis w pkt 2.2). Zakres opieki nad kotami został opisany poniżej.

(akta kontroli str.439-496, 497-529)

2.4. W okresie objętym kontrolą Miasto obejmowało opieką od 34 do 97 kotów wolno żyjących rocznie⁷⁸, tj. w 2019 r. 97 kotów wolnożyjących, w 2020 r. – 61, w 2021 r. - 107, w 2022 r. – 57, w 2023 r. – 81, w 2024 r. (do 31.03.) - 34.

Natomiast liczba zarejestrowanych opiekunów społecznych wyniosła w poszczególnych latach: 22, 17, 27, 12, 17 i siedmiu opiekunów.

Zgodnie z Programami, w okresach jesienno-zimowych zwierzętom będącym pod opieką społecznych opiekunów zapewniano karmę. W latach 2019-2024 (I kwartał) zakupiono karmę dla zwierząt w kwocie 5,5 tys. zł, odpowiednio w poszczególnych latach: 0,8 tys. zł, 0,6 tys. zł, 0,6 tys. zł, 1,6 tys. zł, 1,2 tys. zł, 0,7 tys. zł. Karma wydawana była nieodpłatnie zarejestrowanym opiekunom społecznym, którzy zgłosili się do Urzędu. W okresie objętym kontrolą wszystkie złożone wnioski zostały zrealizowane.

⁷¹ Kojec znajdował się na terenie ogrodzonej posesji. Ogródzony był siatką o wysokości powyżej 170 cm trwale związaną z gruntem. Posiadał wymiary 3,5mx3,2m. Wewnątrz kojca znajdowały się dwie budy, jedna o wymiarach 0,85mx1m, druga o wymiarach 0,5mx0,6m.

⁷² 20 zł, 30 zł, 40 zł, 50 zł, odpowiednio za jednego psa, za dwa, za trzy, za cztery psy i powyżej jednocześnie.

⁷³ 20 zł, 25 zł, 30 zł, 35 zł, odpowiednio za jednego kota, za dwa, za trzy, za cztery koty i powyżej jednocześnie.

⁷⁴ 25 zł, 35 zł, 45 zł, 55 zł, odpowiednio za jednego psa, za dwa, za trzy, za cztery psy i powyżej jednocześnie

⁷⁵ Odpowiednio za jednego, za dwa psy jednocześnie.

⁷⁶ 30 zł, 40 zł, 50 zł, 60 zł, odpowiednio za jednego kota, za dwa, za trzy, za cztery koty i powyżej jednocześnie.

⁷⁷ 40 zł, 50 zł, 60 zł, 70 zł, odpowiednio za jednego kota, za dwa, za trzy, za cztery koty i powyżej jednocześnie.

⁷⁸ Wg deklaracji złożonych przez społecznych opiekunów

Ponadto, na pisemny wniosek opiekuna oraz za zgodą administratora terenu nieodpłatnie przekazywało domki dla kotów. W roku 2020 przekazano dwa domki, a w 2021 r. sześć domków.

Miasto finansowało także zabiegi sterylizacji/kastracji kotów wolno żyjących, które były wykonywane przez lekarzy weterynarii realizujących również całodobową opiekę weterynaryjną. W okresie objętym kontrolą przeprowadzono łącznie 483 zabiegi sterylizacji / kastracji kotów wolnożyjących, z tego: w 2019 r. - 104, w 2020 r. - 68, w 2021 r. - 91, w 2022 r. - 71, w 2023 r. - 116, w 2024 r. (I kwartał) - 33.

Analizie poddano pięć wniosków wraz ze skierowaniami i deklaracjami. Z badania wynika, że :

- warunkiem wydania skierowania na nieodpłatny zabieg sterylizacji /kastracji kota wolnożyjącego było złożenie wniosku o pokrycie kosztów zabiegu⁷⁹ oraz uzyskanie zgody Burmistrza,
- skierowanie⁸⁰ na kastrację/sterylizację kotów wolnożyjących wydawane było przez pracowników Urzędu mieszkańcom Miasta, zadeklarowanym opiekunom społecznym⁸¹, którzy wykazali, że opiekowali się co najmniej trzema kotami, a także osobom adoptującym zwierzęta za pośrednictwem Urzędu Miasta,

tym samym Urząd postępował prawidłowo – zgodnie z wymaganiami Programu.

Zgodnie z wyjaśnieniami Pełniącego funkcję Burmistrza: Miasto monitoruje stan populacji kotów poprzez analizę realizacji umów zawartych z lekarzami oraz skierowań wydanych na wykonanie zabiegów, w szczególności zabiegów kastracji i sterylizacji. Lekarz weterynarii Tomasz Bil wyjaśnił, że *koty po zabiegach kastracji/sterylizacji znakowane są poprzez przycinanie końcówki ucha.*

Z analizy prowadzonych miesięcznie zestawień wynika, że w ramach Programów pomocą weterynaryjną objęto rocznie od 187 do 324 koty wolnożyjące, z tego w 2019 r. pomocą weterynaryjną, w tym leczenie, badania, sterylizacja/kastracja, leki, odrobaczanie i opieka pozabiegową, objęto w 2019 r. 222 koty, w 2020 r. – 210, w 2021 r. – 244, w 2022 r. – 187, w 2023 r. – 324 koty, w I kw. 2024 r. - 47 kotów.

(akta kontroli str. 530-544, 652-653)

2.5. Z zawartych umów, wynika że opieka weterynaryjna w przypadku zdarzeń drogowych z udziałem zwierząt miała być świadczona całodobowo. Do Urzędu nie wpłynęły żadne skargi dotyczące nieświadczona jej przez całą dobę. W okresie objętym kontrolą wystąpiło 106 takich zdarzeń. Na podstawie pięciu *kart informacyjnych dot. przeprowadzonych interwencji* ustalono, że:

- w kartach, lekarze weterynarii wpisywali godziny zdarzenia⁸², we wszystkich kartach weterynarze podali daty i okoliczności zdarzenia,
- ponieważ wysokość stawki była uzależniona od pory dnia, w której podejmowana była interwencja w kartach wskazywano, czy miało to miejsce do godz. 19.00, czy po godz. 19.00.

W okresie objętym kontrolą nie przeprowadzano zabiegów usypiania ślepych miotów.

(akta kontroli str. 568-573)

2.6. W ramach Programów przeprowadzano dobrowolne, bezpłatne znakowanie psów właścicielskich poprzez wszczepienie pod skórę transpondera (chip)⁸³. W kontrolowanym okresie zachipowano łącznie 290 psów właścicielskich, z tego

⁷⁹ Wzór stanowił załącznik nr 1 do programu.

⁸⁰ Wzór stanowił załącznik nr 2 do programu.

⁸¹ Wzór stanowił załącznik nr 3 do programu.

⁸² Za wyjątkiem kociąt znalezionych w lesie.

⁸³ Transponder zgodny z normą ISO 11784 „Radiowa identyfikacja zwierząt - Struktura kodowa” i wykorzystującym technologię HDX lub FDX-B oraz umożliwiającym odczytanie danych przez czytnik zgodny z normą ISO 11785 „Charakterystyka protokołu transmisji”.

w 2019 r. - 88, w 2020 r. - 46, w 2021 r. - 48, w 2022 r. - 38, w 2023 r. - 58, w 2024 r. (I kwartale) - 12.

Warunkiem wykonania zabiegu było wypełnienie przez właściciela psa formularza zgłoszeniowego bazy SAFE ANIMAL⁸⁴, w którym należało wskazać m.in. adres właściciela na terenie Miasta, i przekazanie go lecznicy, w którym zabieg był wykonywany. Lekarze weterynarii, przedkładając faktury dołączali ww. formularze. Ponadto lekarze weterynarii, zgodnie z zawartymi umowami zobowiązani byli do informowania właścicieli psów o możliwości bezpłatnego znakowania psów⁸⁵.

Jak wyjaśnił pełniący funkcję Burmistrza weryfikacja osób uprawnionych do skorzystania z tej możliwości następowała na bieżąco przez lekarza weterynarii, a następnie przez pracownika Wydziału GKiL przy rozliczeniu faktury, do której dołączony jest ww. formularz. Oryginały formularzy przechowuje się w Urzędzie.

(akta kontroli str. 574-579, 675-678, 708-758)

W oparciu o próbę 10 psów właścicielskich oznakowanych w ramach planów znakowania, o których mowa w Programach ustalono, że :

- zwierzęta zarejestrowane zostały w bazie SAFE ANIMAL,
- w formularzach zgłoszeniowych widniały dane właścicieli oraz ich miejsce zamieszkania (Kostrzyn),
- podawane były dane dotyczące psów (imię, rasa, płeć, maść, wiek),
- wskazywano datę zabiegu iniekcji, numer mikroprocesora,
- podpis lekarza weterynarii dokonującego zabiegu,
- na każdym formularzu podpisane były oświadczenia o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych właściciela psa.

Miasto nie prowadziło rejestru zwierząt oznakowanych. Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił, że z uwagi na brak obowiązku ewidencyjnego trudno jest określić zmiany w populacji zwierząt domowych na terenie Miasta Kostrzyna nad Odrą. Miasto nie pobiera opłat z tytułu posiadania zwierząt w związku z czym nie ma pełnej ewidencji psów na terenie Miasta.

Analizując liczbę wyłapanych psów bezdomnych należy stwierdzić, że w okresie objętym kontrolą liczba ta zmalała, z 39 psów w 2019 r. do 19 psów w 2023 r.

(akta kontroli str.590-589, 675-678)

2.7. Miasto realizowało zadania informacyjno-edukacyjne poprzez:

- umieszczenie na stronie www.kostrzyn.pl i www.kostrzyn.nowoczesnagmina.pl w formie załącznika pdf treści programów zapobiegania bezdomności zwierząt wraz z niezbędnymi załącznikami, dodatkowo na stronie Miasta wyszczególnione zostały najważniejsze zadania programu;
- sposób postępowania z poszkodowanymi w wypadkach drogowych zwierzętami;
- zamieszczanie, od marca 2024 r. zdjęcia psów do adopcji, które czekają na nowych właścicieli w schronisku⁸⁶;
- zorganizowanie Dnia kundelka w przedszkolu⁸⁷ oraz dwóch wystaw psów nierasowych⁸⁸.

⁸⁴ Wzór stanowi załącznik nr 5 do Programów.

⁸⁵ § 1 pkt 4 w umowach.

⁸⁶ http://www.kostrzyn.pl/aktualnosc-2421-zapraszamy_do_schroniska_kolebka_slonca.html (dostęp 22.04.2024r.). http://www.kostrzyn.pl/aktualnosc-2422-kolejne_psy_czekajace_na_nowy_dom.html (dostęp 22.04.2024 r.).

⁸⁷ http://archiwum.kostrzyn.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=7776:dzie%C5%84-kundelka-w-przedszkolu-niepublicznym-nr-1-„mali-europejczycy%E2%80%9C&catid=137:z-ostatnich-dni&Itemid=17 (13.11.2019).

⁸⁸ <https://www.mosir-kostrzyn.pl/aktualnosci/102-aktualnosci/406-i-wystawa-psow-nierasowych> (26.10.2019). <https://lubiekostrzyn.pl/ii-wystawa-psow-nierasowych/> (21.08.2022).

Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił, że: *działania promocyjne i edukacyjne w zakresie ochrony zwierząt realizowane były podczas festynów organizowanych przez Miasto ze środków przeznaczonych na promocję.*

(akta kontroli str. 590-597, 565-651)

2.8. W latach objętych kontrolą Miasto wydatkowało na zapobieganie bezdomności zwierząt i opiekę nad zwierzętami bezdomnymi łącznie 1.126,3 tys. zł (w tym jako dotację na prowadzenie schroniska 825,00 tys. zł), przy czym roczne wydatki wzrosły z 143,2 tys. zł w 2019 r. do 230,5 tys. zł w 2023 r.⁸⁹. Najistotniejszą pozycją w wydatkach były wydatki na prowadzenie schroniska w Górzycy.

Na realizację zadania publicznego polegającego na zapewnieniu opieki nad bezdomnymi psami i zapobieganie bezdomności psów przez prowadzenie schroniska dla zwierząt w Górzycy Miasto zawarło umowy o wsparcie realizacji ww. zadania publicznego i udzielało dotacji, pokrywając wraz z gminami Słubice i Górzycą (opis w pkt 1.1.) część kosztów realizacji tego zadania, tj.:

- 21% wartości zadania dla umowy obowiązującej od 27 marca 2019 r. do 15 czerwca 2019 r. i z wartością zadania w wysokości 58,5 tys. zł, środki stanowiące dotację wynosiły 10 tys. zł;
- 27% zadania dla umowy obowiązującej od 16 czerwca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. i wartością zadania w wysokości 333,1 tys. zł, środki stanowiące dotację wynosiły 90 tys. zł;
- 25% wartości zadania dla umowy obowiązującej od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r., z wartością zadania 1.316,6 tys. zł, środki stanowiące dotację wynosiły 335,0 tys. zł;
- 20% wartości zadania dla umowy obowiązującej od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. i wartością zadania w wysokości 1.550,4 tys. zł, środki stanowiące dotację wynosiły 310,0 tys. zł;
- 19% wartości zadania dla umowy od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2025 r., wartością zadania publicznego 1.643,6 tys. zł, środki pochodzące z dotacji wynosiły 320,0 tys. (do końca I kwartału przekazano jedną z pięciu transzy).

Zgodnie z umowami środki na realizację zadania (pierwsza transza) miały być przekazywane w ciągu 30 dni od podpisania umowy, druga transza - w terminie 7 dni od zaakceptowania sprawozdania częściowego. W trakcie obowiązywania umów Miasto pięciokrotnie przekazywało Fundacji nieterminowo środki, co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 3.

(akta kontroli str. 39-288, 598-602)

Badanie rozliczenia dotacji na realizację zadania w latach 2022-2023 wykazało, że:

- Miasto przekazało dotację w czterech transzach (zgodnie z § 3 ust. 1 umowy o realizację zadania publicznego) na wydzielony rachunek bankowy oraz w terminach w niej określonych, za wyjątkiem przekazania I i II transzy dotacji z 2023 r.⁹⁰. (o czym wspomniano powyżej);
- dotacja została wykorzystana w całości zgodnie z przeznaczeniem, zgodnie z kalkulacją wynikającą z postanowień umowy (§ 4 umowy); dokumenty finansowe zostały opisane zgodnie ze wzorem stanowiącym załącznik do umowy;
- suma faktycznie poniesionych wydatków wyniosła 1.726,5 tys. zł i była o 176,1 tys. zł (11,4%) wyższa od zakładanych w umowie (1.550,4 tys. zł);
- przychody zadania publicznego były równe kwocie faktycznie poniesionych wydatków, tj. dotacja 310 tys. zł oraz wkład własny 1.426,5 tys. zł.

⁸⁹ Wydatki te wyniosły w 2019 r. – 143,2 tys. zł, 2020 r. – 180,6 tys. zł, 2021 r. – 262,9 tys. zł, 2022 r. – 207,2 tys. zł, 2023 r. – 230,5 tys. zł, 2024 r. (do dnia 31.03.2024 r.) - 101,9 tys. zł.

⁹⁰ Data przekazania transzy 22.06.2023 r. i 26.07.2023 r.

Prawidłowość realizacji zadania Miasto weryfikowało w oparciu o sprawozdania z realizacji zadania publicznego, składane przez Fundację według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r.⁹¹, terminowo, poza jednym sprawozdaniem końcowym⁹², które złożono jeden dzień po terminie, tj. 11.01.2024 r.

(akta kontroli str. 185-260)

W kontrolowanym okresie Miasto przeprowadzało również kontrole na miejscu - sprawdzało schronisko sześć razy: dwie kontrole przeprowadzono w 2019 r., po jednej kontroli w 2020 r. i 2021 r. oraz dwie kontrole w 2023 r. Sprawdzano ilość psów w schronisku, infrastrukturę, dokumentację prowadzoną przez schronisko oraz protokoły kontroli PLW, umowy na utylizację odpadów. W latach 2019-2021 przedstawiciele Miasta nie stwierdzali nieprawidłowości w funkcjonowaniu schroniska. W 2023 r. po kontroli sposobu wykorzystania i rozliczenia środków przyznanej dotacji na lata 2020-2021, sformułowano dziesięć zaleceń pokontrolnych do stosowania⁹³, natomiast po kolejnej kontroli (23 maja 2023 r.) stwierdzono konieczność wykonania prac remontowych w celu dostosowania obiektów schroniska do wymagań określonych nowymi przepisami prawa.

W latach 2019-2023 Miasto nie weryfikowało merytorycznego sposobu realizacji zadań ustalonych w ofertach, dotyczących rezultatów w zakresie adopcji zwierząt w liczbach określonych w umowach, zasadności przenoszenia zwierząt do innych schronisk, prowadzenia współpracy z mediami w ramach poszukiwania nowych właścicieli i opiekunów dla zwierząt przebywających w schronisku, a także liczby przyjętych zwierząt do schroniska co szerzej zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, pkt 4.

(akta kontroli str. 603-637)

2.9. Z danych ilościowych dotyczących bezdomności wynika, że z terenu Miasta w okresie objętym kontrolą było odławianych coraz mniej psów – liczba wyłapań w 2023 r. stanowiła 50% poziomu z 2019 r., natomiast liczba zwierząt przebywających w schronisku w Górzycy utrzymywała się na stabilnym poziomie (103% poziomu z 2019 r.). Miasto wykastrowało/wysterylizowało w 2023 r. o 11% więcej kotów wolnożyjących niż w 2019 r., a pomocą weterynaryjną objęto 45% więcej kotów niż 2019 r.

(akta kontroli str. 291, 533-44)

2.10. Odnośnie trudności i problemów związanych z realizacją programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami, Burmistrz wskazał na:

- *brak przepisów upoważniających radę gminy do obciążenia właściciela jakimikolwiek kosztami wynikającymi z realizacji Programu opieki nad bezdomnymi zwierzętami,*
- *zmieniające się, trudne i kosztowne w realizacji przepisy w zakresie warunków, jakie muszą spełniać schroniska dla bezdomnych zwierząt. Warunki te w mojej*

⁹¹ W sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz. U. z 2018 r. poz. 2057).

⁹² Do umowy GK.524.1.2021 z dnia 31 grudnia 2021 r. z realizacji zadania publicznego.

⁹³ Według informacji z 25 kwietnia 2023 r. o wynikach kontroli zalecono, m.in.: określać szczegółowo w zawieranych umowach cywilnoprawnych zakres prac do wykonania, terminy rozpoczęcia i zakończenia prac; rachunki do umów cywilnoprawnych weryfikować pod względem prawidłowości zawartych w nich zapisów; dokonywać prawidłowych, zgodnych z faktycznym wydatkowaniem środków, opisów na dokumentach źródłowych dotyczących finansowania danego kosztu; sporządzać zestawienie poniesionych wydatków i kosztów rodzajowo ze względu na charakter wydatku w oparciu o przedstawione do rozliczenia dokumenty źródłowe; rozliczenie finansowe sporządzać w oparciu o zatwierdzony umową/aneksiem plan i harmonogram działań zawarty w ofercie na realizację zadania publicznego; ujmować wydatki związane z realizacją zadania publicznego w systemach księgowych w sposób przejrzysty i umożliwiający identyfikację oraz weryfikację poszczególnych operacji księgowych.

- ocenie nie zostały uzgodnione z praktykami prowadzącymi schroniska dla zwierząt, który znają realia gospodarcze, a także potrzeby zwierząt,
- brak możliwości wydzielania wystarczających środków na potrzeby związane z realizacją zadań w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami,
 - brak jednolitej, ogólnodostępnej bazy zwierząt oznakowanych mikroczipami. Obecnie funkcjonuje kilka baz. Dodatkowym utrudnieniem jest to, że wszelkich zmian w bazie, w tym zmian związanych ze zmianą właściciela, może dokonać jedynie osoba wprowadzająca psa, a nie, np. inny urzędnik, czy też lekarz weterynarii.

(akta kontroli str. 656-661)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Pomimo że Miasto w umowach z lekarzami weterynarii zastrzegło sobie kary umowne w wysokości 3 % szacunkowej wartości brutto umowy za brak reakcji na zgłoszenia, nie wprowadziło adekwatnych mechanizmów kontroli w tym zakresie. Urząd nie prowadził wykazów / rejestrów zgłoszeń, w wyniku których lekarze podejmowali działania, pozwalających na weryfikację zasadności podjęcia i sposobu przeprowadzania „interwencyjnego wyłapywania” (czasu reakcji).

Pełniący obowiązki Burmistrza wyjaśnił, że: *weryfikacja i zasadność sposobu przeprowadzania interwencji następowała w oparciu o dane zawarte w karcie informacyjnej dotyczącej przeprowadzonej interwencji lub leczenia zwierzęcia. [...] Interwencja następuje wyłącznie na wezwanie odpowiednich służb, tj. Policji, Straży Miejskiej, Straży Pożarnej i Urzędu Miasta. Wszystkie służby poza numerami kontaktowymi do lekarzy weterynarii posiadają również całodobowy numer kontaktowy do pracownika Wydziału GKiL, do którego w przypadku problemów ze skontaktowaniem się z lekarzem mogą dzwonić.*

Odnosząc się do wyjaśnień, należy zauważyć, że z przedstawionych do kontroli kart wynika, że następuje to również na zgłoszenie od mieszkańców, poza tym w kartach tych nie jest odnotowywana godzina zgłoszenia, a w części z nich również godzina podjęcia interwencji przez lekarza weterynarii.

(akta kontroli str. 439-528, 665-668)

2. Miasto nie prowadziło określonych Programami, działań zmierzających do znalezienia nowego właściciela bezdomnych zwierząt, przebywających w schronisku w Górzycy. W Programach wskazano, że *w przypadku gdy odłowione zwierzę nie posiada chipa Miasto będzie czynić starania zmierzające do znalezienia nowego właściciela zwierzęcia, m.in. poprzez umieszczenie na stronach internetowych ogłoszeń o możliwości adopcji zwierzęcia.* Takich działań w odniesieniu do psów nie prowadził Urząd (ani schronisko w Górzycy), działania takie prowadzili lekarze weterynarii w odniesieniu kotów wolnożyjących oraz psów do czasu ich przekazania do schroniska w Górzycy. Dopiero w toku kontroli NIK, na stronie internetowej Urzędu pojawiły się zdjęcia psów do adopcji z ww. schroniska. Z wyjaśnień Burmistrza wynika, że *Wydział Gospodarki Komunalnej i Lokalowej, zakresie którego realizacja programu, w tym prowadzenie działań promujących adopcję psów nie realizował dotychczas tego zadania ze względu na mnogość dodatkowych zadań, a w szczególności przejęcie administrowania cmentarzem komunalnym i bezsprzeczne obowiązki wynikające z pandemii. Burmistrz Miasta scedował promocję adopcji zwierząt na prowadzącego schronisko. Podjęcie bezpośrednio przez Miasto działań związanych z promocją adopcji zwierząt w schronisku fizycznie nastąpiło w roku bieżącym.*

(akta kontroli str. 439-528, 689-692, 699)

3. Miasto nieterminowo przekazywało dotację na prowadzenie schroniska w Górzycy, czym naruszyło postanowienia § 3 ust. 1 umów na realizację zadania publicznego. Zgodnie z umowami środki na realizację zadania (pierwsza transza) miały być przekazywane w ciągu 30 dni od podpisania umowy, druga transza - w terminie 7 dni od zaakceptowania sprawozdania częściowego. Miasto wypłaciło transze dotacji:

- 90.000 zł po 84 dniach od dnia zawarcia umowy, z 54 dniowym opóźnieniem⁹⁴ (umowa nr OK.524.19.2019 z 14 czerwca 2019 r., środki przekazano w dniu 06.09.2019 r.);
- 80.000 zł po 24 dniach od zaakceptowania sprawozdania częściowego, z 17 dniowym opóźnieniem⁹⁵ (umowa nr GK.1.524.30.2019 z 31.12.2019 r., środki przekazano w dniu 19.08.2021 r.);
- dwie transze po 80.000 zł, w pierwszym przypadku środki przekazano po 161 dniach od zawarcia umowy, a w drugim po 16 dniach od zaakceptowania sprawozdania częściowego, tzn. odpowiednio z opóźnieniem 131 dni i 9 dni (umowa nr GK.524.1.2021 z dnia 31.12.2021 r., środki przekazano w dniu 22.06.2023 r. i 26.07.2023 r.);
- 80.000,00 zł przekazano po 40 dniach od zawarcia umowy, opóźnienie 10 dni (GK.524.1.2023 z dnia 29.12.2023 r., środki przekazano w dniu 7.02.2024 r.).

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *w przypadku umowy OK.524.19.2019 była to pierwsza umowa tego typu realizowana przez Wydział GKiL. Nastąpiło niedopatrzenie. W przypadku umowy nr GK.1.524.30.2019: Okres pandemiczny. Ograniczenia wynikające z COVID, okresy kwarantanny i izolacji, związane z obowiązującymi w tym czasie obostrzeniami wpłynęły na niedotrzymanie terminu. W przypadku umowy: GK.524.1.2021 w tym czasie trwała analiza wyników kontroli realizacji zadania publicznego. W przypadku umowy GK.524.1.2023 ze względu na realizację innych płatności zdecydowano o kilkudniowym przesunięciu terminu.*

(akta kontroli str.39-288, 598-602, 666-671)

4. Miasto nie sprawowało rzetelnej kontroli nad prawidłowością realizacji zadania publicznego, w części merytorycznej. W toku kontroli NIK w schronisku w Górzycy ustalono, że:

a) Fundacja nie osiągnęła zakładanych rezultatów w zakresie adopcji zwierząt w liczbie określonej w umowach o realizację zadania publicznego (w ofertach realizacji zadania publicznego), ponieważ:

- w 2019 r. osobom adoptującym ze schroniska wydano osiem zwierząt (pozostałe 41 zwierząt wydanych ze schroniska przeniesiono do innych oddziałów/schronisk Fundacji), podczas gdy w harmonogramach (dwóch) na 2019 r. określono, że do adopcji zostanie przekazanych łącznie 10 zwierząt;
- w latach 2020-2021 wydano do adopcji 17 zwierząt (pozostałe 107 zwierząt przeniesiono do innych oddziałów/schronisk Fundacji), podczas gdy w ofercie określono, że do adopcji zostanie przekazanych 30 zwierząt;
- w latach 2022-2023 wydano do adopcji 16 zwierząt (68 zwierząt przeniesiono do innych oddziałów / schronisk Fundacji), podczas gdy w ofercie zostało określone, że do adopcji przekazanych zostanie 30 zwierząt.

W sprawozdaniach z wykonania zadania publicznego zwierzęta wydane do adopcji wykazano również jako zwierzęta przeniesione do innych oddziałów/schronisk Fundacji.

Zgodnie z Programami *Miasto lub podmiot prowadzący schronisko zawiera z osobą dokonującą adopcji umowę (wzór umowy stanowi załącznik do Programu).*

⁹⁴ Zgodnie z umową Miasto zobowiązane było do przekazania środków w ciągu 30 dni od zawarcia umowy.

⁹⁵ Zgodnie z umową Miasto zobowiązane było do przekazania środków w ciągu siedmiu dni od zaakceptowania sprawozdania częściowego.

O ile lekarze weterynarii wraz z rozliczeniem przekazywali umowy adopcyjne, o tyle podmiot prowadzący schronisko nie przekazywał takich umów.

b) Fundacja prowadząca schronisko w badanym okresie przeniosła do innych schronisk prowadzonych przez Fundację lub *Pro Animale für Tiere in Not e.V.* łącznie 216 zwierząt⁹⁶, podczas gdy umowy o realizację zadania publicznego, w szczególności oferty, a także programy opieki nad bezdomnymi zwierzętami, w których schronisko zostało wskazane jako miejsce, do którego będą przekazywane odłowione zwierzęta, nie przewidywały przenoszenia zwierząt do innych schronisk. Również badanie losów wyłapanych zwierząt pokazało, że 35% psów przeniesiono do innych schronisk, w tym większość do schronisk na terenie Niemiec (25% do schroniska oddalonego od Kostrzyna nad Odrą o ok. 700 km), ponadto w niewielkim zakresie podmiot prowadzący schronisko dokonywał adopcji.

Stosownie do Programów zwierzętom bezdomnym, które nie znajdują właściciela w drodze adopcji Miasto zapewnia schronienie poprzez umieszczenie w schronisku w Górzycy / Ługach Górzyckich przy ul. Robotniczej 17.

c) Fundacja nie prowadziła współpracy z mediami w ramach prowadzenia poszukiwań nowych właścicieli i opiekunów dla zwierząt przebywających w schronisku, podczas gdy działanie to zaplanowano w okresie obowiązywania umowy o realizację zadania publicznego obowiązującej w latach 2022-2023.

d) Sprawozdania końcowe z realizacji zadania publicznego przekazane do Urzędu zawierały nierzetelne dane w zakresie zwierząt przyjętych z terenu Miasta, gdyż wykazano w nich, że:

- do schroniska przyjęto 20 w 2020 r., 13 w 2021 r., 20 w 2022 r. i 11 w 2023 r. (razem 64 psów), podczas gdy według *wykazu zwierząt przebywających w schronisku* przyjęto w tych latach odpowiednio: 18, 12, 19 i 11 psów (razem 60);
- wydano ze schroniska do adopcji 20 w 2020 r., 11 w 2021 r., trzy w 2022 r. i 15 w 2023 r. (razem 49 psy), podczas gdy według *wykazu zwierząt przebywających w schronisku* oraz umów adopcyjnych oddano do adopcji odpowiednio trzy psy w 2020 r., pięć w 2021 r., cztery w 2022 r. oraz jednego psa w 2023 r. (razem 13 psów).

Zgodnie z postanowieniami § 1 ust.1 umów o realizację zadania, Fundacja zobowiązana była wykonać zadanie publiczne w zakresie określonym i na warunkach określonych w umowach oraz składanych ofertach, a akceptacja sprawozdań i rozliczenie dotacji polegało na weryfikacji przez Urząd założonych w ofercie rezultatów i działań.

Pełniący funkcję Burmistrza wyjaśnił: *w czasie kontroli przeprowadzanych przez pracowników Urzędu Miasta sprawdzany był sposób ewidencji zwierząt oraz ich dobrostan. Dla dobra zwierząt Fundacja we własnym zakresie poszukiwała właścicieli dla bezdomnych zwierząt lub też przejmowała je na własność zapewniając im lepszą opiekę w innych schroniskach będących własnością Fundacji Pro-animale, posiadających wyposażenie i warunki lepsze niż panujące w schronisku w Górzycy.*

Pełniący funkcję Burmistrza dodatkowo wyjaśnił, że *w dokumentach schroniska znajdują się umowy adopcji zawarte z przedstawicielami Fundacji. Fundacja Pro Animale dla Zwierząt w Potrzebie, prowadząca schronisko w Górzycy dla dobra zwierząt przejmowała je na własność.*

NIK zauważa, że z umowy zawartej pomiędzy Miastem Kostrzyn a Fundacją nie wynika, aby Fundacja przejęła na własność zwierzęta przekazywane do schroniska w Górzycy. W Programach Miasta wprost wskazano, że zwierzętom bezdomnym,

⁹⁶ Tj. 216 psów w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 1 lutego 2024 r. oraz jednego psa w toku kontroli NIK, tj. 29 lutego 2024r.

które nie znajdują właściciela w drodze adopcji Miasto zapewnia schronienie poprzez umieszczenie w schronisku w Górzycy / Ługach Górzyckich przy ul. Robotniczej 17.
(akta kontroli str.50-288, 759-771, 656-673)

OCENA CZĄSTKOWA

Realizacja zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami i zapobiegania bezdomności zwierząt była zgodna z Programami, w szczególności dotyczyło to: opieki nad kotami wolno żyjącymi, w tym zapewnienia kotom domków, ich sterylizacji / kastracji, a także planu znakowania psów właścicielskich. Wszystkie zabiegi były w 100% finansowane przez Miasto, a wprowadzone Programami i umowami zasady zapewniały rozliczalność poniesionych wydatków. W trakcie realizacji planu znakowania psów właścicielskich nastąpiło zmniejszenie liczby wylapywanych bezdomnych psów przekazywanych do schroniska - liczba ta w 2023 r. stanowiła 50% poziomu z 2019 r. Miasto publikowało na swoich stronach programy opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz informowało o sposobach postępowania ze zwierzętami poszkodowanymi w wypadkach komunikacyjnych. Psy przebywające w schronisku były kastrowane/sterylizowane, znakowane, a informacje o ich oznakowaniu umieszczono w bazach danych zwierząt towarzyszących, co było zgodne z Programami i postanowieniami umów. Miasto przeprowadzało również systematycznie kontrolę na miejscu w schronisku w Górzycy prowadzoną przez Fundację. Pomimo tego wystąpiły następujące nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań opisane powyżej.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

NIK nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Rzetelne uzasadnianie projektów Programów przedkładanych do uchwalenia Radzie, uwzględniających treść opinii dotyczących tych projektów.
2. Przedkładanie Radzie projektów Programów w terminach umożliwiających ich podjęcie z zachowaniem ustawowych terminów.
3. Zapewnienie miejsca bezdomnym kotom w schronisku, w szczególności zawarcie umowy z podmiotem zapewniającym takie miejsce bezdomnym kotom.
4. Uwzględnienie w postanowieniach Programów możliwości całorocznego dokarmiania kotów wolno żyjących.
5. Wyeliminowanie wewnętrznej sprzeczności w Programie dotyczącej podmiotów zawierających umowy adopcyjne.
6. Zabezpieczenie w programie opieki nad bezdomnymi zwierzętami środków finansowych na zapewnienie miejsca dla zwierząt gospodarskich.
7. W przypadku konieczności wydatkowania środków finansowych na zadania określone Programem, ponad wielkości w nich przyjęte, dokonywane aktualizacji Programu w zakresie środków finansowych przeznaczonych na ich realizację.
8. Podjęcie działań zmierzających do aktualizacji uchwały w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami oraz prowadzenia schronisk dla bezdomnych zwierząt, w zakresie wskazanym w niniejszym wystąpieniu.
9. Powierzenie wykonywania zadań z zakresu wylapywania bezdomnych zwierząt podmiotom posiadającym zezwolenia na prowadzenie działalności z zakresu ochrony przed bezdomnymi zwierzętami, a w odniesieniu do podmiotów obecnie realizujących te czynności wyegzekwowanie obowiązku posiadania ww. zezwoleń.

10. Rzetelne prowadzenie postępowań zmierzających do wyboru wykonawcy zadania polegającego na m.in. wylapywaniu bezdomnych zwierząt, polegające na odpowiednio wcześniejszym ogłaszaniu zapytania ofertowego, w terminie pozwalającym na dokonanie wyboru wykonawcy i zapewnienie ciągłości realizacji zadań.
11. Uwzględnienie w umowach zawieranych z podmiotami wylapującymi bezdomne zwierzęta wymogów § 5 ust. 2 pkt 1, 2, 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie zasad i warunków wylapywania bezdomnych zwierząt.
12. Zamieszczanie w *Raportach o stanie Miasta* informacji o stanie realizacji programów opieki nad bezdomnymi zwierzętami oraz ustalenie mierników realizacji zadań wskazanych w Programach.
13. Protokolarne przekazanie Fundacji do użytkowania działki nr 66/22.
14. Wprowadzenie adekwatnych mechanizmów kontroli, pozwalających na ustalenie podjęcia interwencji na zgłoszenia dotyczące bezdomnych zwierząt, pozwalających na weryfikację przesłanek do naliczenia kar umownych za brak reakcji na zgłoszenia.
15. Terminowe przekazywanie Fundacji przyznanych środków na realizację zadania publicznego.
16. Zwiększenie nadzoru nad realizacją zadania publicznego powierzonego Fundacji w zakresie adopcji zwierząt ze schroniska oraz ich przeniesień do innych schronisk oraz liczby zwierząt przyjętych z terenu Miasta.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, 29 maja 2024 r.

Kontroler
Katarzyna Smereczyńska
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

